

DIRVA

Nr. 32

Kovo-March 16, 1960

Cleveland, Ohio

VAKARAI PASKELBĖ NUSIGINKLAVIMO PLANĄ

Ženevos konferencijoje tikimasi pažangos

Kovo 15 Ženevoje prasidėjo tarptautinė nusiginklavimo konferencija, kurioje dalyvauja penkios Vakarų valstybės ir Sovietija su keturiais savo satelitais. Iš Vakarų pusės konferencijoje atstovaujamos: JAV, Britanija, Prancūzija, Kanada ir Italija; sovietinio bloko nariai: Sovietija, Lenkija, Rumunija, Čekoslovakija ir Bulgarija.

Konferencijos išvakarėse Vakarų valstybės pasiuntė sovietinio bloko nariams ir paskelbė savo nusiginklavimo planą, kuriame rūpestingai aptariamos nusiginklavimo ir jo kontrolės priemonės.

Planą sudaro trys dalys. Pirmiausiai turi būti įsteigta tarptautinė nusiginklavimo organizacija. JAV sluoksnių pastebi, kad nesą numatoma sudaryti pilną organizaciją iš karto: jos apimtis būsiama plečiama su kiekvienu nusiginklavimo ir jo kontrolės žingsniu.

Sukūrus nusiginklavimo organizaciją, kiekvienas kraštas turės suteikti žinias apie savo poligonus, iš kurių iššaukami erdvės vežimai. JAV delegacijos nuomone, tas klausimas esąs pirmo svarbumo.

Valstybės turės susitarti, kurių rūšių ir kokius kiekius konvencinių ginklų reikės padėti į sandėlius savose teritorijose, bet tarptautinės organizacijos priežiūroje.

Kitas žingsnis pirmoje nusiginklavimo fazėje bus Sovietijos ir JAV ginkluotųjų pajėgų sumažinimas iki 2,500,000 vyrų. Vėliau, nustatius kitų kraštų kariuomenių ribas, JAV ir Sovietija pasiliks po 2,100,000 vyrų po ginklu.

Tuo pat metu turės būti pradėtos studijuoti kitos nusiginklavimo problemos. Į jas įeina suradimas priemonių, kurios garantuotų, kad jokia valstybė nėra "pasidėjusi" naikinamųjų ginklų erdvėje, ir nustatymas ribos, kada turi būti nutraukiama branduolinių ginklų gamyba.

Taip pat turės būti susitarta pervesti karines branduolines medžiagas nekariškiems tikslams, surastos priemonės apsaugoti nuo netikėtų užpuolimų ir sukurta tarptautinė policija

prie Jungtinių Tautų. Kiekviename susitarime turi būti numatomos ir jo vykdymo kontrolės priemonės.

Antroje fazėje turės būti išpildyti pasiektieji susitarimai. Tačiau nebūtina baigti visus pirmosios fazės susitarimus, prieš pradėdant antrąją. Valstybės sutiks uždrausti erdvės vežimų naudojimą branduoliniams ginklams ir susitars dėl sistemos raketų iššovimo poligonams kontroliuoti.

Taip pat jos susitars nutraukti sprogstamosios medžiagos gamybą karo reikalams, sutartus jos kiekius perduodant ne ginklų gamybai, tarptautinės kontrolės priežiūroje. Prasidės mažesniųjų valstybių kariuomenių pajėgų mažinimas. Pradėti pirmieji žingsniai sukurti taikos išlaikymo organizacijai.

Išpildžius visus pirmųjų abiejų fazių susitarimus, prasidės trečioji, kuri apims vis didinamą, kontroliuojamą karinių pajėgų ir ginklų mažinimą iki vidaus saugumo reikalams reikalingo kiekio.

Tam tikslui pasiekti tarptautinė nusiginklavimo komisija turi būti išugdyta iki tokio laipsnio, kad ji galėtų inspektuoti vykdymą sutarčių, liečiančių branduolinių ginklų gamybos uždraudimą, palaipsnių jų ginklų eliminavimą ir visiską raketų sunaikinimą.

Nauji elementai Vakarų plane yra siūlymai uždraus-

ti erdvės vežimuose gabenti branduolinius ginklus, įsteigti sandėlius konvenciniams ginklams ir nusiginklavimo žingsnius nesieti su politiniais posūkiais.

Vakarų planas šį kartą nėra laikomas "vienalyčiu pakietu", kaip 1957 metais, kada sovietų blokui jį buvo pasiūlyta priimti arba atmesti. Jis esąs tikrai bazė deryboms ir "lankstus".

Nesitikima, kad sovietai jį priimtų. Jie greičiausiai pasiūlys kiek modifikuotą Chruščiovo planą, kuriame buvo siūlyta visiškai nusiginkluoti per ketverius metus, nesukuriant pakankamos kontrolės tam nusiginklavimui patikrinti.

Vakarų valstybių pažiūra nusiginklavimo konferencijos išvakarėse buvo: jei Sovietija nenori priimti kontrolės priemonių, ji iš tikrųjų nenori nusiginkluoti. Vakarai gi nenori pradėti nusiginklavimo, kol nebus susitarta dėl priemonių tam nusiginklavimui kontroliuoti.

Bet iš kitos pusės netikima, kad dabar Ženevoje prasidėjusi konferencija vyks ligšioline schema: pasiūlymas-atmetimas, pasiūlymas-atmetimas. Viena, artėjant viršūnių konferencijai, busi vengiamas atskirti nuomonių skirtumus ir busi daugiau polinkių į kompromisus; antra, daugumas Vakarų delegatų tiki, kad sovietų blokas nori labiau nusiginkluoti, negu ligšiol, ir todėl galys parodyti daugiau nuolaidų.

Karaliaučiuje nemaža lietuvių

Karaliaučiuje esamos rusiškos bibliotekos vedėja kreipėsi į respublikinę biblioteką Kaune, prašydama atsiųsti į Karaliaučių lietuviškos literatūros, nes bibliotekos lankytojai reikalauja. Dabar iš Kauno į Karaliaučių siunčiama didoka siunta lietuviškų knygų — daugiausia vertimų iš rusų autorių, o taip pat ir apibūtinančių lietuvių autorių kūrybos (Cvirkos, Simonaitytės, Venclovos, Žemaitės, Vienuolio, Biliūno ir kt. raštų).

REŽISORIŲ MOKYKLA
Vilniaus kultūros techni-

kume tarp kitų dalykų moka ir vaidinimus režisuoti. Šiomis dienomis technikumams išleido 16 mokytojų režisorių, kurie visi buvo aktorius Simaškos mokiniai. Daugumas jų vyksta dirbti provincijos kultūros namų vedėjais. Tačiau vienas, Sigytas Liepinis, priimtas režisoriaus asistentu Vilniaus dramos teatre.

* VAK, VOKIETIJOS kancl. Adenaueris New Yorke susitiko su Izraelio premjeru Ben Gurion ir kalbėjosi apie žydų problemą bei įvairius tarptautinius reikalus. Adenaueris pareiškė, kad jo vyriausybė remianti Izraelio tautą.

Prieš savaitę atvykusi iš Lietuvos Barbora Armonienė su sūnumi Jonu, praėjus šeštadienį dalyvavo Vaidilos Teatro statomaj premjeroj "Melas šventykoje" ir pertraukos metu turėjo progos pasikalbėti su clevelandiečiais. Nuotraukoje: Vilties Draugijos valdybos narys dr. Vl. Ramanauskas (dešinėje) kalbasi su Armonais.
V. Bacevičiaus nuotrauka

CHRUŠČIOVO KELIONĖ Į PARYŽIŲ ATIDĖTA

Nelauktas susirgimas sumaišė de Gaulle programą

Sovietijos premjeras Chruščiovas susirgo "gripu" ir kovo 15 turėjusią prasidėti "tour de France" numato atidėti savaitę ar ilgiau. Tokio turinio pranešimai buvo paskelbti Maskvoje ir Paryžiuje, kur prez. De Gaulle turėjo nutraukti visus pasirošimus komunistiniam diktatoriui sutikti.

Apie Chruščiovo susirgimą ne-

santykius su sovietais yra artimesnis Vak. Vokietijos kancleriui Adenaueriui, negu britų Macmillanui, kuris ieško lankstesnės linijos.

Chruščiovo susirgimas prancūzų vyriausybės sluoksniuose buvo sutiktas su apgailėstumu, nes jisai ne tik sujaukė su didelėmis išlaidomis surištus pasirengimus komunistiniam dikta-

Vyriausybės rūpesčius didina, drauge mažindamas jos prestižą, ir Korsikon išstremtųjų pabėgėlių klausimas. Dabar juos reikės laikyti izoliuotus ne mėnesį, o ilgiau. Kai kas net spėlioja, kad jie iš Korsikos nebūsią paleisti iki birželio mėnesio, kol pasibaigs gegužės mėnesį prasidėdanti viršūnių konferencija, kada Chruščiovas atvyks Paryžium antrą kartą.

Vėlesniu vienodo turinio pranešimu iš Paryžiaus ir Maskvos, Chruščiovo kelionės data į Paryžių nustatyta kovo 23, ir pats vizitas sutrumpinamas keturiomis dienomis. Chruščiovas iš Paryžiaus grįš balandžio 3, dviem dienom prieš prasidedant De Gaulle pasitarimams su Macmillanu Londone.

Paryžiuje tikima, kad Chruščiovo "gripą" iššaukusios dvi priežastys: jis buvo perdaug pavargęs po kelionės Azijoje, ir jam nepatiko prancūzų paruoštoji jo vizitų programa, kurią dabar norima per pasiuntinį Vinogradovą kiek pakeisti.

Esą, Chruščioviui nepatikus programon įtrauktas aplankymas aviacijos bazės, kurioje ruošiami pilotai Alžiro karui, vizitas į Sacharos naftos laukus ir lankymas miestų, kaip pvz. Nancy, kur savivaldybinės įstaigos pareiškė nepageidaujančios jo vizito. Iš kitos pusės, Chruščioviui nepatiko Prancūzijos vyriausybės neleidimas susitikti su komunistinėmis profesionalėmis sąjungomis bei kalbėti rotušėje, kurioje praėjus rugšėjį kalbėjo prez. Eisenhoweris. Rotušė, yra laikoma 1848 m. prancūzų revoliucijos lopšiu.

* BRITAI į viršūnių konferencijoje svarstysimų klausimų sąrašą numato įtraukti Rytų-Vakarų koegzistencijos taisyklių sąrašą, kuris turėtų būti paskelbtas konferencijos komunikate, kitaip tariant, Chruščiovo patvirtintas. Dabar Chruščiovas šypsosi ir labai maloniai kalba, kai susiduria su Vakarų valstybių politikais, ir prapilumpa Vakarų koliojimu ir šmeižtais, kai sutinka su neutraliaisiais, pvz., pastarosios kelionės po Aziją metu.

Aukštinis medalis, kurį Prancūzijos vyriausybė įteiks atvykusiems į Paryžių Chruščioviui. Vienoje jo pusėje Chruščiovo galva, antroje - Paryžiaus vaizdas, satelitas ir balandis su alyvos šakele.

skelbiama jokių detalių, todėl pradžioje buvo kilę spėliojimų, ar liga nesanti politinė, bet vėliau pradėta tikėti, kad jos esama tikros, nes Chruščiovas, kuriam šį mėnesį sukanka 66 metai, ištemptos kelionės po Aziją grįžo pastebimai nuvargęs. Pastaraisiais metais vis pasigirdavo žinių, kad Chruščiovas turės bėdų su savo kepenimis ir inkstais, ir kelionės po JAV metu paaiškėjo, kad jam reikalinga dieta be druskos. Taip pat yra duomenų, kad jis pastaruoju metu vis dažniau atostogaudavo ir ilsėdavosi savaitgaliais.

Paryžiaus diplomatinuose sluoksniuose kalbama, kad liga galinti sutrumpinti Chruščiovo vizitą Prancūzijoje, juo labiau, kad De Gaulle balandžio pradžioje turi vykti Londonan pasitarimams su Macmillanu, Praeitios savaitės pabaigoje Macmillanas lankėsi Paryžiuje ir, kaip komunikate sakoma, vizito metu pasiekęs, ką norėjęs pasiekti. Tačiau nėra jokia paslaptis, kad tebeliko eilė nuomonių skirtumų, kuriuos galutinai norima išsiaiškinti po De Gaulle pasikalbėjimo su Chruščiovu, De Gaulle, kaip žinoma, savo pažūromis į

toriumi sutikti, bet iškėlė ir eilę vidaus politikos komplikacijų, ypač karštėjančius debatus, kaip reikėtų Chruščiovią pasitikti. Pradžioje buvusi tyli opozicija pastarosiomis dienomis, komunistams pradėjus organizuoti "simpatiškas minias" ir prancūzų - sovietų draugystės manifestacijas, iššaukė karštą reakciją.

Paskutinėmis dienomis prie konservatyviųjų sluoksnių, smerkiančių vyriausybės elgesį su politiniais pabėgėliais, prisijungė ir socialistai, kurių šūkis: "Jokių gėlių kruvinajam Vengrijos tironui!" Laisvosios profesionalios sąjungos atsakė susitikti su Chruščiovu. To pasėkoje vyriausybė turėjo vetuoti ir komunistinių profesionalių sąjungų prašymą leisti Chruščioviui aplankyti vieną fabriką ir miesto rotušę komunistų dominuojamame Paryžiaus priemiestyje. Atsargos karių organizacijos skatinamos boikotuoti Chruščiovo vizitą.

Daugiausiai pasipiktinimo vyriausybės paruošta programa susilaukė iš katalikų dvasiškijos. Jos vadai, kaip sakoma, neprieštarauja Chruščiovo-De Gaulle pasitarimams, bet nepritaria vyriausybės užplanuotam dviejų katedrų aplankymui. Kunigams įsakyta išvykti iš bažnyčių, kai Chruščiovas jas lankys. Popiežiaus nuncijus, diplomatų korpo dekanas, ruošiasi išvykti Romon, kad nereikėtų susitikti su komunistiniu diktatorium.

KAIRĖJE: Lietuvių Sąjungos Brazilijoje nariai su garbės pirmininku kons. A. Polišaičiu. Plačiau apie Brazilijos lietuvius 3 psl.

ŠVENTŪJŲ PAVEIKSLŲ PRIEDANGOJE

Ne priklausomybės laikais Lietuvoje turėjome gal kiek daugiau šešių šimtų komunistų, kurių 93,9% sudarė "išrinktosios tautos" jaunimas. Likusieji 6,1% buvo vietiniai rusai ir kiek lietuvių.

Kasmet, gegužės 1 d. išvakarėse, Kaune ir kitose vietovėse, nakties tamsos priedangoje, buvo išmėtomai komunistiniai atsišaukimai. Kartais tolokai už miesto, kur nors medyje, būdavo iškeliama raudona vėliava.

Atsišaukimų apačioje visados būdavo pažymėta: "Spartako" spaus tu vė, Kaune. Tikrumoje, toji spaus tu vė buvo keliasdešimt kartų mūsų saugumo policijos likviduota ir komunistų pogrindžio vėl atgaivinama.

Kartą saugumo policija patyrė, kad Kauno priemiestyje Vilijampolėje, mažoje, menkai atrodančioje lūšnelėje, komunistai vėl įkūrė jau kelintą iš eilės "Spartako" spaus tu vė. Tuojau pradėta tą lūšnelę sekti. Joje gyveno vidutinio amžiaus vyras ir moteris, neva vedusiųjų pora. Lūšna retkarčiais buvo lankoma įtartinais atrodančių juodais, garbanuotais plaukais vyrų. Visi lankytojai buvo pradėti sekti. Tuoj buvo nustatyti jų adresai ir pavadė. Bet saugumo policijai labiausiai rūpėjo pati spaus tu vė.

Prieš pat gegužės 1-ją, vėlybą naktį, saugumiečiai patyrom apsupo lūšnelę. Pasišeldus į langą, gyventojai iš karto nenorėjo saugumiečių įsileisti. Lūšnos vidus buvo gana skurdus: vienas miegamas kambarys ir didelė virtuvė. Miegamajame virš lovos kabojo du dideli musių gerokai nutupėti šventųjų paveikslai. Lovoje gulėjo ir neva verkšleno moteris, apsiklojusi gana nešvaria patalyne. Virtuvė-

RAPOLAS PANKRAITIS

je buvo kelios iškilbusios taburetės, o sienos aplipdytos turbūt dar Adomo ir Ievos laikais murzinais, apbrukusiais ir apdraskytas tapetais. Žodžiu, tikra lūšnelė. Spintelėje sumesti nešvarūs indai, vakarykščio maisto likučiai ir nebaigta gerti bonka degtinės. Virtuvėje prie sienos stovėjo didelis, neužtiestas ir net dorai nenušluostytas stalas, ant kurio buvo du tušti stikluokai, senas krikščionių demokratų laikraštis "XX Amžius" ir trečtininkų "Šv. Pranciškaus Varpelis".

Šeimininkas, dvokdamas degtine, prisiekinėjo visais šventaisiais, kad neturi jokio supratimo apie jokia komunistų spaus tu vė ir iš jo burnos nuolat byrėjo Dievo ir šventųjų vardai. Komunistai, anot jo, juk esą bedieviai, o jis gi esą pamaldus katalikas, o jo žmona — trečtininkė.

Trumpai apsidairius po lūšna, jokių spaus tu vė žymių nepastebėta nei ženklų. Jokios, kad ir mažiausios, slaptos patalpos, jokių dvigubų sienų. Lūšnos aukšte kabojo keli sudevėti drabužiai, prikrauta visokio lauko ir visur pilna dulkių. Padarius krata, jokių komunistinių atsišaukimų ar kitokios įtartinos medžiagos nerasta.

O vis dėl to žinios, kad lūšnoje yra spaus tu vė, buvo patikimos.

Virtuvėje, po senovišku mūriniu ugniakuru maistui virti, buvo įrengtas vištų gurbas, kur tupėjo kelios vištos. Nelaukto policijos apsilankymo pažadintos iš saldaus miego, jos kažką savo kalba tarpusavy šnekučiavo. Gal tos vištos ir galėtų ką nors papasakoti apie komunistinę spaus tu vė,

bet kas gi supras vištų kalbą?

Anga į vištų gurbą atrodė kiek didoka. Gal net neįprastai didelė. Gurbo grindys buvo medinės ir naujos. Pabeldus į jas, jautėsi po jomis esanti tuštuma. Teko vištas iš gurbo išprašyti. Jos, kaip ir abudu šeimininkai, garsiai protestavo. Saugumietis, išėmęs gurbo grindis, pašvietė kišenine lempute ir tuoj visi pamatė kopėčias, vedančias į gana erdvų rūšį. Iš rūšio dvelkė būdingas spaus tu vė dažų kvapas.

Dalis saugumiečių su šeimininku ir pora būtinų pagal įstatymus civilinių krautos liudininkų, sulipo į rūšį. Užžiebęs rūšyje įrengtą elektros šviesą, ten rastas nedidelis, rankinis spaus tu vė presas, stalas su šriftais, supakuoti į keletą ryšulių jau atspausdinti komunistiniai atsišaukimai, geroka popieriaus atsarga, spaus tu vė dažai ir ant mažo staliuko kampe tuščias puobonkis "valstybinės". Tai ir buvo saugumiečių ieškoma "Spartako" spaus tu vė.

Visas spaus tu vė inventorius, su rastais atsišaukimais, personalu ir lankytojai buvo nugabenti į saugumo policijos būstinę ir iškvosti. Lankytojai visi pasirodė esą "išrinktosios tautos" nariai. Vienas jų buvo spaus tu vė "vedėjas", o šeimininkai — nevedė, alkoholikai ir praeityje bausti už vagystes.

Suimtieji po kvotos buvo patalpinti kalėjime. Visa byla drauge su kaltės įrodymais medžiaga buvo perduota teismo tardytojui. Tais metais gegužės 1 dieną komunistų atsišaukimai nei Kaune, nei kitur Lietuvoje nebesirodė.

Taip buvo išdavinėjama Amerika

ŠNIPŲ LIZDAS GYDYTOJO KABINETE

Prezidentas Rooseveltas, grįžęs iš Jaltos, prašė spaudą galimai mažiau rašyti apie konferenciją. Daugumas laikraščių jo pageidavimą paklausė, tačiau savaitraštis Time paskelbė satyrą apie diviveidišką sovietų politiką. Tuo metu dar niekas nežinojo, kad Whitaker Chamber, buvęs artimas Hiss draugas ir sovietų šnipas, ta satyrą paskelbė kovą komunistams.

Whittaker Chambers

"Isiskverbti į vadovaujančius postus!"

Whittaker Chambers buvo kiek vyresnis už Alger Hissą — gimęs 1901 metais. Jo jaunystė buvo sunkesnė ir mažiau nerūpestinga, negu Hiss, tačiau ir jis lankė universitetą. Jis buvo labai gabus kalboms ir gana greitai skaitė prancūziškai, vokiškai, ispaniškai ir rusiškai.

Gavęs stipendiją, 1923 metais išvyko Europon. Ten susipažino su Markso ir Lenino raštais. Juos uoliai skaitė ir 1925 metais įstojo į komunistų partiją.

Partijoje susipažino jauną merginą Esther Shemitz, kurią 1931 metais vedė. Netrukus po to ji aplankė kominternos agentas Max Bedacht, šveicaras, kuris jam įsakė iš partijos išstoti.

--Amerikoje mes nenorime tapti masine partija, --dėstė Bedacht, --Daug svarbiau yra įsikverbti į vadovaujančias ūkio ir administracijos vietas. Tam esame numatę tave, ir todėl partija nori, kad tu mestum savo juristinę ir literatūrinę veiklą ir dirbtum aparate.

--Kas yra tas aparatas? Bedacht toliau neaiškino, bet nuvedė jį pas John Sherman, kuris Chambers niokė:

--Tamsta turi atsakinėti į klausimus, bet pats neturi teisės klausinėti. Tamsta esi pareigotas teikti informaciją, pats neturėdamas jokių teisių.

Chambers pamoką įsidėmėjo. Kas gi nepasiaukotų savam tikėjimui? Sherman tęsė toliau: --Tamstos pareiga yra kuo toliau laikytis nuo visų komunistinių dalykų. Mums nereikia, kad tamsta būtum laikomas oficialiu partijos nariu ir rašintu "Daily Worker". Mes duosime tamstai pinigų, kad galėtum išsinuomoti gražų butą. Tada, vaizduosi — sotų buržujų ir teiksi mums žinias.

Štai, kas buvo aparatas! Per kiekvieną naują susitikimą Shermanas įvedinėjo į vis gilesnes paslaptis. Chambers gavo ir naują slapyvardį "Bob". Juo jis pradėjo itin didžiavosi, nes jam atrodė, kad tuo slapyvardžiu pabrėžiama, koku svarbiu "aparatu" jis buvo laikomas.

Palaipsniui "Bob" sužinojo visus nelegalios veiklos triukus. Susitarimai turėjo būti pildomi minutės tikslumu. Kur reikės susitikti, visada būdavo sutariama per ankstyvesnę susitikimą. Jei ryšininkas neatvyko, reikėjo jo laukti toje pačioje vietoje ir tą pačią valandą dar dvi dienas. Jei jis ir tada nepasirodė, agentui reikėjo laukti, kol su juo bus vėl užmegstas ryšys.

--Telefonu negali naudotis, -- švietė naująjį agentą Shermanas, --nes niekada nežinia, ar jis nėra sekamas. Tik bėdos atveju jį galima panaudoti, bet tada visomet reikia naudotis slaptažodžiu.

"Bob" norėjo žinoti, kas "aparatu" vadovauja, bet Shermanas atsakė aplinkiniams aiškiniama:

--Tai yra partijos griaučiai, o gal vyriausiasis štabas arba smegenys. "Aparatas" galvoja už partiją ir per ją vadovauja pasauliniam proletariatui. Tik geriausiai priklauso "aparatu" tie, kurie pasiryžę bet kokiam aukam.

Tai skambėjo gana patetiškai,

bet Chambers aiškinimą priėmė už gryną pinigą. Jis priklausė prie "išrinktųjų" -- ir tai glostė jo saviemeilę.

Kiek narių "aparatas" turėjo, Chambers nežinojo. Gal jų buvo penki šimtai, gal penki tūkstančiai, o gal penki milijonai. Atskiri "aparatai" geriausi atveju žinojo savo grupę, t.y. keturis ar penkis partiečius ir jų viršininką, daugiau ne.

Paslaptingas įsakymas

Jo viršininkas buvo "Otto", tariamai vokietis, bet iš tikrųjų rusas. "Otto" buvo jo slapyvardis. Ir jį "Bob" matė retai. Savo įsakymus "Otto" perduodavo per trečiąjį asmenį, pvz., Paulą Levine.

Jos bute "Bob" išmokytas, kad "aparatai" turi visko klausyti. Jam kartą ten apsilankius, buvo ir "Otto". Vidury pasikalbėjimo jis pasakė: "Atsistok ir ištempk prieš mane!" Šypsdamasis pakluso Chambers, bet "Otto" nejuokavo.

--Taip! O dabar išversk savo kišenes! --įsakė jis, --Aš noriu patikrinti, ar mūsų "Bob" neturi kokių užrašų ar šiaip dokumentų, kurie jo arešto metu galėtų jį išduoti.

Netrukus "Otto" dingo, ir Chambers gavo įsakymą: "Nuėik pas dantų gydytoją Dr. Pilipp Rosenbliet ir susitaisyk dantis"

"Bob" nesipriešindamas paklausė. Gydytojas priėmė jį nepaprastai draugiškai, apžiūrėjo jo dantis ir pasakė:

--Taip, mielas Bob, tamstos dantys nėra labai geri, bet mes juos pataisysime. Kita vertus, jie nėra toki blogi, kad šandien negalėtum pavakarieniauti drauge su Dr. Katz.

Chambers nustebo ir klausiamai pasižiūrėjo į gydytoją.

--Taip, --atsakė tas, --Dabar aš esu tamstos "javka". Mielai su tamsta pasikalbėčiau ilgiau, pvz., apie literatūrą, kuriai tamsta turi ypatingą patraukimą. Kiek girdėjau, tamsta esi vertęs knygų. Bet tai atidėsimė kitam kartui. Tamsta juk vėl turėsi ateiti.

"Bob" žinojo, kad turės vėl ateiti, nes "aparato" žargone "javka" reiškė centrą, kur atiduodamos žinios ir gaunamos naujos instrukcijos. Jo "javka" buvo gydytojo kabinetas.

Netrukus atsirado "Peters", storas vengras, kuris, be abejo turėjo kitą pavardę. Jis paėmė Chambers ir Washingtoną ir slapyvardžiu "Carl" pristatė jį dviem vyriausybių valdininkam. Vienas jų buvo Harold Ware, antras -- Alger Hiss.

Harold Ware buvo sūnus vi-soje Amerikoje žinomos "Mother

Bloore", kitais žodžiais tariant, amerikinės komunistų partijos "močiutės".

Alger Hiss tuo metu dirbo vienoje iš New Deal įstaigų, bet jau buvo tikra, kad jis netrukus bus perkeltas į valstybės departamentą.

"Tai negali būti tiesa!"

Tarp Chambers ir Hiss'o netrukus išsivystė artima draugystė. Hissas teikė misteriu "Carl" ne tik svarbių dokumentų foto kopijas ir nuorašus, kuriuos pastarasis turėjo perdavinėti misteriu "Peter", bet ir artimai susidraugavo abi šeimos.

Tai tęsėsi kurį laiką, tačiau vėliau Chambersą apniko abejonės, sukeltos vadinamųjų Maskvos procesų ir dešimtys visame pasaulyje žinomų komunistų, kuriuos Stalinas 1936-1938 metais atidavė teismui dėl išdavimų ir sabotažų ir vėliau nužudė, tikrai turėjo būti nusikaltėliai?

Chambers galvojo apie tų "įdavikų" anksčiau užimtas vietas. Jų tarpe buvo ankstesnių Sovietijos premjerų ir jų pavaduotojų, du buvusieji komiterno pirmininkai, generalinio štabo viršininkas ir vyriausias raudonosios armijos politinis komisaras, pustuzinis generolų, Sovietijos ambasadorių ir ministrų.

Ar tie visi kaltinimai galėjo būti teisingi? Tai atrodė neįmanoma, nes režimas, kurio pareigūnų daugumas buvo tapę įdavikais, jau seniai turėjęs subrėbti. Kaip imanoma Trockii, raudonosios armijos steigėju, kurį Stalinas išvijo iš savo krašto, susitikti su fašistiniais agentais viešbutyje, kuris prieš dvidešimt metų sudegęs?

Dar kvalesnis buvo "prisipažinimas" vieno kaltinamojo, kuris pareiškė, kad jau nuo 1932 metų gavęs instrukcijas iš gestapo, nors ta organizacija buvo įsteigta tik 1933 metais. Vėl kitas bendravęs su fašistiniais agentais, kuris buvo miręs prieš septynerius metus!

Bet didžiausią paukštį nušovė kaltinamasis Livšicas, kuris prisipažino, kad per penkerius metus, nuo 1932 iki 1938, iš viso "suorganizavęs" 10,380 geležinkelinių katastrofų, taigi, maždaug po penkis per dieną. Tai tikrai grandioziškas darbas!

Ir užsieniuose Stalinas iššūdė eilę svarbių agentų. Žudynes atliko "aparato" nariai, Chamber-są pradėjo kankinti sąžinė, kad organizacijai, kuriai ir jis tarnavo, priklausė žmogžudžiai. Ta išvada jį galutinai paskatino atsipalaiduoti nuo komunizmo.

(Bus daugiau)

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Žmonės mūsų klausia:

"Kodėl Stroh's ugnim verdamas?"

Atsakymas yra toks:

"Taip gaunamas geresnis alus!"

Stroh's skirtingas virimo būdas (atvira ugnim virimas prie 2000 laips.) padaro skirtingo skonio, kurį jūs pajusite iš pirmo Stroh's alaus paragavimo. Bandyk Stroh's šiandien... ir pripažinsit, kad tai šviesesnis, skanesnis, labiau ne-gu kitas alus gaivinantis! Tai Ameriko-jų vienintelis ugnim verdamas alus!

JUMS PATIKS

Stroh's
JIS ŠVIESESNIS!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

DABAR UŽ VIETINES KAINAS

PASIKLAUSKITE SAVES

SEKAMŲ KLAUSIMŲ

APIE FIRMĄ, Į KURIĄ KREIPSITES, PIRM NEGU SIŪSITE

DOVANŲ PAKETĄ Į USSR

1. Ar firma patikima?
2. Ar irodžius tai?
3. Ar atsargiai ir tvarkingai atlieka pakavimą, išsiuntimą ir priruošimą dokumentu?
4. Ar naudoja geriausias dėzes?
5. Ar ši firma biznyje daugiau 25 metų?
6. Ar yra oficialiai autorizuota firma?

Atsakymas yra TAIP į visus viršminčius klausimus, jeigu jūs siūsite savo dovanų pakus per bile sekantį skyriu, priklausanti

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

716 Walnut St.
PHILADELPHIA 6, PA.
Walnut 5-3455

4102 Archer Ave.
CHICAGO 32, ILL.
FRontier 6-6399

390 W. Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
ANdrew 8-8764

683 Hudson Ave.
ROCHESTER 21, N. Y.
BAker 5-5923

246 Third Ave.
PITTSBURGH 22, PA.
GRant 1-3712

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
LYceum 5-0900

263 Market St.
NEWARK 2, N. J.
MArket 3-1968

6446 Michigan Ave.
DETROIT 10, MICH.
TASHmoo 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior & 71 St.
CLEVELAND 3, OHIO
UtaH 1-0807

851 Hollins St.
BALTIMORE 1, MD.
MULberry 5-5787

Greitai savo pakus mums PRISIŪSKITE, o mes greitai IŠSIŪSIME!

LIETUVIŲ ORGANIZACIJOS BRAZILIJoje

Didžiausia lietuvių kolonija Brazilijoje yra Sao Paulo mieste, kur mūsų tautiečių skaičius siekia tarp 15 ir 20 tūkstančių. Taigi čia ir lietuvių organizacinis bei kultūrinis gyvenimas yra didžiausias ir svarbiausias. Šiuo metu Sao Paulo mieste veikia šios lietuviškos organizacijos —

LIETUVIŲ SAJUNGA BRAZILIJoje

Tai viena iš seniausių lietuviškų organizacijų Brazilijoje. Įsteigta buvusio Lietuvos Konsulo Dr. Petro Mačiulio (dabar gyvenančio Chicagoje), mok. L. Gaigalo, J. Janušio ir kitų lietuvių iniciatyva. Lietuvių S-ga Brazilijoje yra vienintelė Brazilijoje lietuvių organizacija, turinti tris nuosavus namus su sklypais, kurių vertė dabartinių metų siekia arti 10 milijonų kruzeirų (apie 60-000 Amerikos dolerių).

Tas neįdomas turtas buvo įgytas daugiausia Nepriklausomos Lietuvos lėšomis. Tik maža dalimi prisidėjo vietos lietuviai savo aukomis bei darbu. Visi trys pastatai pastatyti buvusio Lietuvos Konsulo Dr. P. Mačiulio pastangomis ir iniciatyva. Jie buvo skirti daugiausia lietuvių mokykloms. Juridiniai visos šios turtas priklauso Liet. S-gai Brazilijoj, kurį jį tvarko ir globoja.

Dabartinę Liet. S-gos Brazilijoj valdybą sudaro: pirmininkas ats. kap. J. Čiuvinas, vicepirmininkas, pirmasis sek. Stasys Jurevičius, antras sekret. Antanas Švedas, išdininkas Jonas Jodelis, ūkio vedėjas Juozas Matelionis ir knyginkas Vitalis Balvočius. L. Sąjunga Brazilijoj buvo įsteigta 1931 m. lapkričio 3 d.

LIET. R. KATALIKŲ ŠV. JUOZAPO BENDRUOMENĖ

Ši organizacija skaitoma seniausia Brazilijos lietuvių kolonijoje. Įsteigta 1928 metais buv. kolonijos kapeliono kun. J. Valaičio iniciatyva. Savo laiku ji buvo didžiausia narių skaičiumi lietuvių organizacija. Paskutiniiais metais L. R. K. Šv. Juozapo Bendruomenė, kurios pirmininku yra klebonas prelatas Pijus Ragažinskas, kaip atskira organizacija, beveik jokio veikimo nerodo.

Aktyviai veikia tik atskiros jai priklausančios organizacijos, kaip Bendruomenės Choras, Vyrų Brolija, Liet. Kat. Moterų D-ja ir kitos. Visos tos organizacijos nors ir priklauso L. R. K. Šv. Juozapo Bendruomenėi, bet veikia savarankiškai, turi savo atskiras valdybas, išdus ir t.t.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ KULTŪROS DRAUGIJA

Įsteigta 1956 metais. Jos pagrindiniu tikslu buvo

ST. VANCEVIČIUS, Dirvos bendradarbis Brazilijoje.

leisti savaitraštį "Žinios". 1957 m. pabaigoje B. L. K. D-ja "Žinių" leidimą sustabdė ir jo vieton leidžia populiari mėnesinė kultūros žurnalą "Gintarą", kurį redaguoja buvęs prieš paskutinį karą ėjusio savaitraščio "Lietuvio" redaktorius Stasys Vencevičius.

Dabartinę B. L. K. D-jos valdybą sudaro: pirmininkas Alfonsas Žibas, vicepirmininkas inž. Algirdas Idika, išdininkas Jurgis Garška, pirmasis sekretorius Vladas Pupienis, antras sekretorius Česlovas Jakiūnas, kultūros reikalų vedėjas Stasys Vancevičius ir administratorių Stasys Bumblis. Pagal D-jos įstatus šiai organizacijai gali priklausyti ne tik lietuviai, bet ir svetimšaliai bei Brazilijoj gimę ar natūralizuoti (priėmę pilietybę) lietuviai.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Jauniausia lietuvių organizacija Brazilijoje yra Bendruomenė, įsteigta 1958 metais kitų kraštų Lietuvių Bendruomenės pavyzdžiu.

Lietuvos Igaliotas Ministeris Brazilijoje dr. F. Meieris

Bendruomenė turi Tarybą, susidedančią iš 21 nario. Bendruomenės Tarybos rinkimuose dalyvavo apie 1800 lietuvių. Tarybos prezidiumą sudaro: pirm. Henrikas Valavičius, vicepirm. Marija Remenčienė ir sekretorė Helina Mošinskienė.

Naujai išrinktą valdybą sudaro: pirmininkas prelatas Pijus Ragažinskas, vicepirmininkas inž. Zenonas Bačelis, antras vicepirmininkas Magdalena Vinkšnaitienė, pirmasis sekretorius Stasys Vancevičius,

antras sekretorius Stasys Jurevičius, išdininkas Juozas Baužys, antras išdininkas Jonas Valavičius.

Brazilijos Lietuvių Bendruomenė aktyviai bendradarbiauja su visomis kitomis lietuviškomis organizacijomis Sao Paulo lietuvių kolonijoje, nesikišdama į jų vidaus reikalus, o tik koordinuodama bendrą lietuvišką veiklą. Šių metų rugpjūčio mėnesį, B. L. Bendruomenė, talkininkaujant visoms kitoms lietuviškomis organizacijoms, ruošiasi surengti Brazilijos Lietuvių Dieną, Kanados lietuvių pavyzdžiu.

Brazilijos Lietuvių Kultūros Draugijos nariai. Vidury sėdi buvęs pirm. St. Vancevičius, krašte dešinėje, dabartinis pirm. A. Žibas.

J. ir M. Bačiūnams lankantis Brazilijoje, jie buvo priimti konsulo A. Polišaičio rezidencijoje, kur turėjo progos susipažinti su vietos lietuviais. Pirmoj eilėj sėdi: prel. P. Ragažinskas, M. Bačiūnienė, E. Polišaitienė, J. Bačiūnas, prel. K. Miliuskas ir kons. A. Polišaitis.

DR. J. BASANAVICIAUS VARDŲ LIETUVIŲ MOKYKLOS GLOBĖJŲ BŪRELIS

Ši organizacija įsteigta beveik tuo pačiu metu, kaip B. L. Bendruomenė. Jos svarbiausiu tikslu yra prižiūrėti ir globoti Dr. J. Basanavičiaus vardo lietuvių mokykloms rūmus Vila Anastacio rajone, kurie juridiniai priklauso Lietuvių Sąjungai Brazilijoj.

Šiai organizacijai priklauso daugiausia to rajono ir artimesnių apylinkių lietuviai, jų tarpe daugelis yra kartu ir Liet. S-gos Brazilijoj nariais. Valdybą sudaro: pirmininkas Petras Žarkauskas, vicepirmininkas Vincas Patinskas, išdininkas Antanas Simebelis, II-as išd. Vincas Bartkus, pirmas sekret. Petras Korakevičius, antras sekretorius Juozas Karpavičius ir ūkio vedėjas Juozas Vilutis.

L. K. BENDRUOMENĖ "DAINAVA" RIO DE JANEIRO MIESTE

Rio de Janeiro lietuvių kolonija yra negausi (priklauso apie 1,000-1,500 lietuvių), bet taip pat turi savo dvi organizacijas. Viena iš jų L. K. Bendruomenė "Dainava", įsteigta 1948 metais. Dabartiniu "Dainavos" pirmininku yra Ignas Dubauskas. Antra Rio de Janeiro lietuvių organizaci-

Brazilijos Lietuvių Kultūros Draugijos nariai. Vidury sėdi buvęs pirm. St. Vancevičius, krašte dešinėje, dabartinis pirm. A. Žibas.

jai iškeptųjų egzempliorių, dideliame Peppone nustebimui pareiškė:

--Drauge senatoriau, tai visiškai toks pat modelis, kaip ir anoji puiki mašina, kurią Sovietų Sąjunga padovanojo tavo žemės ūkio artelei!

Peppone mieliai būtų Don Camillo sukopojęs į gabalėlius. Ir jis tuoj pat atpažino tą praeiktą traktorių, kuris nė kokia kaina nenorėjo veikti ir iššaukė visos provincijos pajauką. Bet jam dar pikčiau buvo, kad čia jis turėjo šypsotis ir su didžiausiu susijaudinimu bei susižavėjimu girti tą garsųjį traktorių. Turtum tai būtų buvęs gyvas daiktas!

Atlikus jam tą žygdarbį, jo viduje vis dėlto pabudo mechanikas, prašydamas žodžio, Kitiems kiek nutolus, jis pagriebė už rankovės juos lydintį techniką, nuvedė jį prie baigto traktoriaus, parodė jam tam tikrą pompos dalį ir pabandė pirštais išaiškinti, kodėl tas daiktas neveiklūs.

Technikas tylėdamas ir su užuojauta žiūrėjo į jį, pagaliau truktelėjo pečiais, Laimingu sutapimu prie jų priėjo draugė Petrovna; technikas kažką jau paaiškino.

--Jis sako, kad jis tave suprato, drauge,--pareiškė ji Pepponei.--Jūs turite palaukti leidimo tai daliai pakeisti.

Technikas nusišypsojo ir merginai kažką vėl paaiškino. Ji akimirka delsė, bet pagaliau pusbalsiu pasakė Pepponei, nežiūrėdama jam į akis:

--Jis sako, kad leidimas ateis kitais ar dar kitais metais.

Ji greit nutolo, tačiau, jai dar nespėjus prisijungti prie grupės, kelią pastojo Scamoggia:

--Drauge,--prabilo jis, ir jo dantys sužibo, tarytum norėdami sukramtyti visą Hollywoodą, --aš nenugirdau paskutiniųjų statistikų apie atsargines dalis. Ar negalėtų technikas jų vėl pakartoti?

Užklaustasis technikas vėl pradėjo spaudyti skaičiais, ir draugė Petrovna turėjo jų tiek daug išversti, kad net elektroninė skaičiavimo mašina būtų nuo tos gausybės užspringusi. Draugas Scamoggia pamaldžiai išklaušė skaičius, svariai linktelėjo, pasukęs paspaudė technikui ranką ir padėjo vertėjai:

--Ačiū, drauge. Tu nenaujauti, kokį malonumą man suteikėi.

--Ar tu turi reikalų su žemės ūkio mašinomis?--naiviai paklausė mergina.

--Ne, vaikuti, bet man taip malonu klausytis tavo kalbos.

Tai jau per daug! Tai buvo tikras Dievo rūstinimas šioje darbo šventykloje! Draugė Petrovna virto valdininke nuo pakaušio iki padų; ji susiraukė, ji sustingo, ji pabalo ir prabilo kietu, metaliniu balsu:

(Nukelta į 6 psl.)

Pirmųjų skyrių turinys

Draugas Peppone buvo išrinktas senatorium ir jam buvo pavesta parinkti dešimtį patikimų partiečių kelionei į Rusiją ir juos lydėti. Don Camillo, grasindamas iškelti aikštėn jo slapta praturtėjimą ir įsivėlimą į skandalingą aferą, prievarta įsiskverbė į keliaujančių tarpą, spaus-tivininko Tarocci Camillo vardu, ir jau kelionės metu pradeda "perdirbti" iš Milano kilusį draugą Rondellą.

Autobusas važiuo per beribę lygumą, kurios rudeniška pilkose pievose ganėsi liesos karvės.

Draugė Petrovna atsistojo ir pareiškė, kad pagal numatytą programą draugai pirmiausiai apžiūrės traktorių fabriką, o po to būsia nugabenti į viešbutį, kad ten pavalgytų ir pailsėtų.

Traktorių fabrikas buvo miesto R. pakraštiniuose kvartaluose ir susidėjo iš daugybės niūriai atrodančių cementinių barakų. Jis iškilo prieš akis beveik netikėtai šiauriniame lūdnio, gelsvo gamtovaldžio. Tokios pabaisos priklauso prie "techninio amžiaus civilizacijos" ir visose pasaulio dalyse yra vienodos. Don Camillo ilgesingai pagalvojo apie savo tolimąjį kaimelį, kur žmogiška šiluma kilo iš kiekvieno žemės gabalėlio; kur kiekvienas akmuo yra žmogaus rankos nuglostytas, ir todėl tarp žmogaus ir daiktų buvo glaudus nematomas ryšys.

Darbininkai milžiniškose cementinėse halėse atrodė viskam abejingi ir nuobodžiauję, kaip visi darbininkai visuose pasaulio fabrikuose.

Daugely skyrių dirbo vien moterys. Dažniausiai jos buvo kresnos ir žemos, ir nė viena jų neprilygo draugei Petrovnai.

Draugas Rondella nebeapjėgė ilgiau išlaikyti. Jis priėjo prie

Don Camillo ir pasakė:

--Drauge, ar tos moterys taip pat gimusios ir išaugusios draugės Petrovnos dvasiniame klimate?

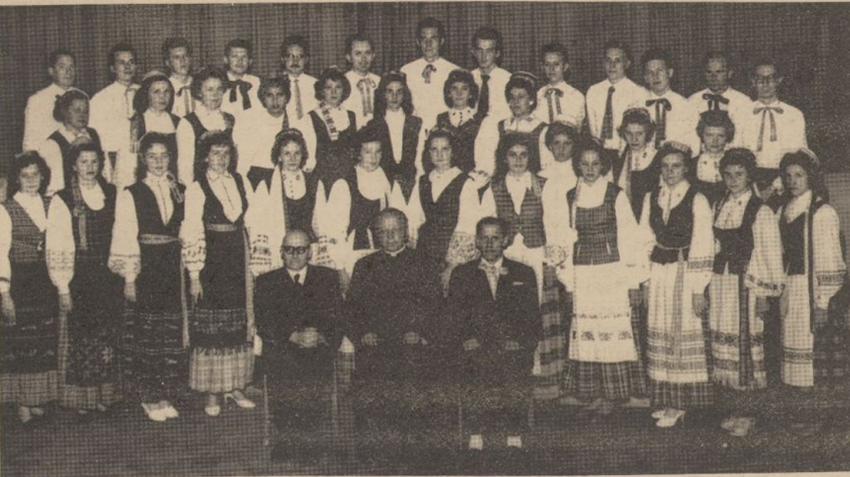
Don Camillo žvilgsnis smogė į jį, kaip žaibas:

--Drauge,--prabilo jis griežtai,--moteriškąjį pramonės skyrių nelankoma tokia pat dvasia, kaip madų paroda. Tai turėtų būti suprantama kiekvienam draugui!

Daugiau jie nebekalbėjo, nes atsisuko Peppone susirūpinusiu žvilgsniu.

Apžiūrinėjimas vis nesibaigė, nes per daug uolus jaunas valdininkas jiems aiškino visa, net ir tai, ko visai nereikėjo aiškinti. Kiekvienam žingsny jis barstė gausybę statistinių duomenų, kuriuos panelė vertėja turėjo iki smulkmenų išversti.

Pagaliau jie pasiekė montavimo skyriaus galą, kur galėjo žavėtis baigtais ir išsiuntimui paruoštais traktoriais. Čia Don Camillo kaip įšalęs sustojo ir, nuodugnai apžiūrėjęs vieną nau-

Sao Paulo L.K. Bendruomenės choras. Prieky sėdi: choro dirigentas F. Girdauskas, choro globėjas prel. P. Ragažinskas ir J. Šimonis.

ja yra L. K. Moterų D-ja, kurios pirmininke yra Antanina Saurusaitienė. Prie šios organizacijos dar veikia ateitininkų būrelis.

Stasys Vancevičius

Peppone bandė pirštais išaiškinti...

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Baly Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Ką veikiat, mūsų veiksniai?

Visi žinome, kad turime daugokai Lietuvos vadavimo ir lietuvių rikiuojančių veiksnių. Gaila tik, kad tą žinojimą daugiausia papildome tik iš įvykstančių barnių. Ypač kai ateina didysis aukų rinkimo metas — vasario mėnuo. Tada ir pasigirsta: duok man, anas nevertas. O žmogui, kuris per daug neįsigilinęs, kuris čia veiksnių galingesnis ir kuris arčiau jo įsitikinimų, atiduoda pirmajam paprašiusiam. Tik dažnas, taip atiduodamas savo auką, paklausia: o ką jūs dabar gero už tas aukas dirbate?

Taigi, tas klausimas, ką jūs dabar dirbate, dažnai kyla. Ypač, kai ateina kokie didesni įvykiai, kada visi pagrįstai laukia greitos, teisingos ir jų rūpestį mažinančios informacijos. Jos laukia iš mūsų diplomatų, VLIKO, Talkos, ALTO. Laukia dar iš frontininkų. Laukia jau ir iš Bendruomenės, nes ir ji kai kuriais darbais į didelius veiksmus įsiriikiavo.

Man šiuo atveju bus atleista, jei tuos veiksmus gal ne pagal galingumą ar kitokią didybę surašiau. Mat, šiuo atveju rūpi ne jų didybė, bet jų darbai. Rūpi, ką gi tie veiksniai dabar dirba? Sakysim, kokią jie darbo programą turi priėmę 1960 metams ir kaip sekasi ją vykdyti?

Skaitytojai, kiek orientuojus iš gaunamų laišku, tuo labai domisi. Sakysim, būtų labai įdomu patirti, kaip dabar savo veiklą planuoja ir derina mūsų diplomatai, kada nėra vyriausybės ir nėra nurodymų, ką reikia dabar, ar per tam tikrą laiką, atlikti? Ar jie tenkinasi tik įvykių padiktuotais darbais, ar turi suderintą programą? Ar jie, neturėdami vyriausybės nurodymų, tariasi su organizacijomis, įtakingesniais veikėjais, ar tik patys vieni daro? Klausimai įdomūs ne vien mūsų žingeidumui patenkinti, bet ir priekaištams pašalinti, kada sakoma, kad yra ir tinginystės ir apsilėidimo ir visuomenės daugumos nuomonės neobjektas.

Visuomenė domisi, kokius suplanuotus darbus numato šiais metais vykdyti VLIKas, Talka, Fronto bičiuliai, ALT? Įdomiausia, ar tie veiksniai atsimeina daug kur lietuvių keltus pagedavimus, kad, ruošiantis JAV prezidentui Eisenhoweriui į Maskvą, reikiamoje šviesoje jam būtų pristatytas karo aplinkybėse išdraskytų šeimų su jungimo reikalas? Visuomenė rūpi, o kaip mes organizuotai atšvėsime Žalgirio mūšio 550 metų sukaktį? Labai rūpi, kaip mes atšvėsime okupantų suplanuotą 20 metų Lietuvos "išlaisvinimo džiaugsmą" ir jų pastangas įvairiausiomis kalbomis leidžiamais leidiniais klaidinti šiapus geležinės uždangos gyvenančius įvairių tautų žmones? Pagaliau, visuomenė rūpi, o kaip yra su tomis, komunistų organizuojamomis kelionėmis į Vilnių? Jai rūpi susilaukti atsakymus ir į daug kitų klausimų, kuriuos iškelia vakarykštė ir šioji diena.

Mūsų žmogus pagrįstai laukia, kad tie veiksniai su juo kalbėtų ne tik šventine, išpūsta kalba, bet ir kasdieniška. Jam rūpi į tuos klausimus gauti galimai aiškesnį atsakymą. Laukia pasikalbėjimo ne vien aukos prašant, bet ir pasakant, ką šiandien dirba ir ką rytoj numato atlikti.

Ir tik tokia kalba bus gyvas ryšys tarp veiksnių ir visuomenės. Kitaip, laikui bėgant, jei mes kalbėsime tik šventadienio pagraudimais, vieni kitų laiku neinformuosim, pagaliau jei veiksnių darbas nebus planuojamas, o verčiamasi pripuolamumais, mes nei atliksim ką turėtume atlikti, nei tvirtesniais ryšiais tarpusavy susijungsimė.

B. G.

J. Bačiūno protestas ir našlės skatikai

Dėl mano kronikos Dirvos 26 nr. "Tu dirb, -- aš aprašysiu", kur tarp kitko buvo kalbama apie žurnalistų honorarus ir Dirvos bendradarbių kraitį bei galimus to fondo rėmėjus, buvo sakiny: "Iš milijonierių gal tik Juozas Bačiūnas, kaip paprastai, nelieka kurčias..."

Ir štai Juozas Bačiūnas tuoj užprotestavo. Kovo 4 d. laiške jis man parašė: "Nepykstu ant tavęs, bet noriu, kad toliau tokiomis titulais manęs nepravardžiuotum. Čia, mano mielas, komplimentas ne tik per didelį, bet ir be pagrindo. Teisingo turuolio-milijonieriaus titulo dar neįsigijau ir nebesu toks jaunas, kad pasisektų įsigyti. Tai tu pats mane į tokią aukštą finansinę vietą iškelėi. Mat, tikrieji Amerikos lietuviai milijonieriai labai retai ir beveik niekur di-

desnių aukų neduoda. Gal užtat jie ir milijonieriai... Kartais ir jie paaukoja lietuviškiems reikalams kokią šimtinę, bet už tai reikia jau labai garsinti, rašyti dėkoti. Jei aš kur išgalu atiduoti savo "našlės skatiką", tai atiduodu, neieškodamas ir nenorėdamas garsinimų ir padėkų. Jei tikrai turėčiau milijonus, tai -- gal ir visai neaukočiau, sekdamas to reto lietuviško luomo papročius..."

Vienu žodžiu, man reikėtų viešai atsipašyti p. Bačiūną už klaidą ir nepagrįstą komplimentą (lyg tarsi komplimentai visada privalėtų būti pagrįsti). Deja, man vis dar liko abejonių. Jeigu milijonieriumi pavadintą, kuris jau turi milijoną ar daugiau, tai mano be abejo būtų gal suklysta. Tačiau milijonieriais dažnai vadinami ir tokie, kurie dar tebėra

Dialogai su Tėvyne (1)

Atsakomybė už pralieta kraują

"I see the end of this crusade, the Nobility in war, we'll never fight as gentlemen again..." And that's the saddest task a man could choose: To fight to win while knowing he must lose."

Konkursinė nuotrauka Nr. 48

Jaunieji taupytojai

pakeliu į tą luomą, arba net ir tie, kurie jau pradėjo taupyti savo pirmą milijoną. Aš visai nereikiščiau nepasitenkinimo, jei kas mane pradėtų vadinti milijonieriumi, nes aš irgi jau pradėjau taupyti savo pirmą milijoną. Labai ilgai tas užtruk, bet pradėti galima ir nuo dolerio, ir pradėti niekad nepervėlu.

Bet J. Bačiūnas yra kitoks, negu kiti lietuviai. Daugelis mano pažįstamų labai patenkinti, jei liaudis juos laiko turtingesniais, negu jie yra. Kairurie savu turtus įskamiai pabrėžia, didžiūojasi namais, automobiliais, banko sąskaitom ir nakartą duoda aiškiai suprasti: aš tiek vertas, o kiek gi tu vertas, susikiau?... Bet niekada Bačiūnas!

Aš, pavyzdžiui, visai patenkintas, kad net Lietuvos NKVD organai mane laiko jeigu dar ne milijonieriumi, tai bent "pasiturinčiu" ir "neblogai materialiai susitvarkiusiu". Ką tik per Vilniaus "Tiesą" (1960. II. 20 d.) NKVD jų kalinio J. Deksnio lūpomis paskelbė: Tokius "kilnius" uždavinius vykdydami, nemaža buržuazinių politikanų sugeba susikurti sau neblogą materialinę padėtį ir pajėgia išsilaukti politinės karjeros aukštumose. Tokie emigrantiniai veikėjai, kaip Krupavičius, Sidzikauskas, Lazoraitis, Žakevičius (Žymantas), Ambrasevičius (Brazaitis), Raila, Karvelis, Kairys-Kaminskas ir į juos panašūs, politinę emigrantinę karjerą padaryti ir materialiniai neblogai susitvarkyti galėjo tik tarnaudami svetimos žvalgyboms ir šmeiždami savo kraštą..."

Na, ir matot! Nėra teisybės pasaulyje, bet stebuklų dar yra. Užpelnai viešėdamas Tabor Farmoje, pats mačiau, kaip dirba abu Bačiūnai nuo ryto ligi vėlaus vakaro, ir NKVD jų dar neitraukė į milijonierių sąrašą. O iš visų tų NKVD pranešime išmintų lietuvių "politikantų" tik aš vieną jau 11 metų pastoviai dirbu fabrike -- ir jau laikomas beveik milijonieriumi. Proletarui tai visai malonus komplimentas. Reikia, jo raumenys tai oho! Jei pats sugeba "susikurti sau neblogą materialinę padėtį", tai kas būtų, jei tos "svetimos žvalgybos" dar padėtų? Būtų nebe milijonierius, bet -- bilionierius! Nenaikinkim smagių iliuzijų, mielas Juozai. Be jų ir be

fantazijos gyvenimas būtų mažiau įdomus.

Br. Raila,
Los Angeles

Dėmesys jaunimui ir sportui

Noriu pareikšti pasitenkinimą naujai atgaivintu sporto skyriumi, kuris laikraščiu priduoda daug įvairumo, gyvumo, platumo. Įdomu skaityti sporto žinias iš okup. Lietuvos, bet tuo pačiu būtų malonu matyti daugiau informacijų apie Amerikos lietuvių sportininkų pasireiškimus. Čia, be abejo, reikėtų paskatinti mūsų sportinės spaudos darbuotojus ir gal iš jų būtų galima šį tą iškratyti.

Bet to, reikėtų nevengti kelti sportines problemas, jas nagrinėti ir aiškinti. Buvo malonu matyti vedamąjį sportuojančiojo jaunimo reikalą, o taip pat diskusinį straipsnelį apie sportą ir operas. Tokie rašiniai priverčia žmones labiau mastyti ir studijuoti dalyką iš esmės. Šių dienų žmonės kažkaip patys nelabai noriai prisiverčia daryti naujas išvadas. Jie sau ramiai sėka "įsisenėjusią" tiesą ir tuo pasitenkina.

Ir operų reikalą mūsiškiai (bent dauguma) vadovaujasi senomis, tradicijomis "senų, gerų laikų". Jie užsimiršta, jog dabar iškyla nauji reikalavimai su savo problemomis, kurios prašyte prašosi atkreipti didesnę dėmesį į svarbesnius mums dalykus -- jaunimą ir sportą.

Todėl, nors ir koks bebūčiau operos mėgėjas, aš bent 10 kartų reikšmingesniu įvykiu laikau krepšinininkų išvyką į P. Ameriką, negu "lietuviškai" operų pastatymus Chicagoje. Išleidžiami tūkstančiai (daugumoje "nelietuviškai" operos orkestrui) ir nė maža dalele neprilygsta žymiai mažesnių išlaidų pareikalavusios išvykos vaisiams. Gaila, jog visoki meskauskai ir į juos panašūs tai nesupranta ar nenori suprasti.

Jie parodo tik menką išsiaiškinimą, manydami, kad kitus suniekinant galima daug pasiekti. Tegul vieni dirba vieną darbą, kiti kitą -- visi jie reikalingi ir verti dėmesio, bet ne pagalių kaišiojimo.

Atrodo kad mūsų spaudoje dar reikia daug aiškino apie lietuviško sporto svarbą įsivijoje. Ir manau, kad Dirva šioje srityje gali nemažai patarnauti. To iš širdies ir linkiu.

E. Šulaitis,
Chicago

STASYS ŽYMANČAS

Laiško autorius toliau mėgina pateikti tokią neva autentišką Lietuvos gyventojų reakcijos pavyzdį į šią tariamai tikrą lietuvių propagandą iš užsienio:

"Rodos, 1946 ar 47 metais lankiausi pas švogeri prie X... Vakare prisirinko pilna troba kaimynų pasiklausyti radijo. Prabilo "Amerikos Balsas" ar "Laisva Europa", nebeatmenu. Kaž koks tipas, knarknuodamas, lyg neišsikrapštytų nosies, prašneko: "Kovokite! Laikykitė, o mes už jus melsimės". Vienas iš vyrų, valstietis, nei bolševikas, nei jų šalininkas, puolė iš kertės, pypkės žiežirbomis apsiplildamas, ir užsuko radiją. "Susikiškite į s... savo "laisvą balsą". Švancai, -- kovokite, girdi, priešinkitės! O mes už jus melsimės... Eikite jūs čia, rupūžės, pakovoti o mus išleiskite ten, ir mes už jus pasimelsim!"

"Pavažinėkit po Lietuvą", -- baigia laišką mūsų "korespondentas, -- pasikalbėkite su žmonėmis kaimuose ir miesteliuose. Ir dabar išgirsite tą patį. Nerasi žmogus, kuris nepavadintų tą veiklą idiotizmu arba provokacija".

ATSAKYMĄ GALĖTŲ DUOTI RIMTA STUDIJA

Užsienio lietuviams tai nėra pirmas toks kaltinimas iš anapus geležinės uždangos. Jų buvo ir bus daugiau.

Pirmiausia tenka pastebėti, kad nei 1946, nei 1947 metais dar jokių transliacijų lietuvių kalba nei per "Amerikos Balsą", nei per "Laisvosios Europos Radiją" nebuvo. "Amerikos Balsas" lietuvių kalba prabilo tik 1950 metais Vasario 16-tą, o "Laisvosios Europos Radijas", deja lietuviškai dar neprašneko iki šios dienos". Todėl nelabai suprantama, kaip čia pasiklausyti tokio radijo iš Vakarų galėjo prisirinkti pilna troba lietuvių ūkininkų jau 1946 ar 1947 metais! Taip tvirtinant daroma tikra klaida, tik nežinia -- tyčia ar netyčia.

Tačiau tuo tarpu mums ne tiek klaida svarbu. Svarbesnis faktas paties kaltinimo, metamo užsienio lietuviams už kurstyjamą aktyvų priešintis okupantui ir atvirai prieš jį kovoti. Tam kurstyjamui, esą, paklūsusi dalis jaunų Lietuvos vyrų, o tai dar daugiau pasunkiną ir taip nelengvas ano laikotarpio lietuvių išgyventas baisias dienas.

Beviltiško ir daug aukų pareikalavusio Lietuvos ginkluoto pasipriešinimo sovietiniam okupantui palikta žaizda lietuvių tautos kūne buvo labai gili. Ji dar nėra užgijusi ir, jei iš viso ji kada užgis, ji bus juntama dar daug metų. Todėl mums suprantamas tos žaizdos tiesioginių ar netiesioginių "kaltininkų" ieškojimas ir mėginimai jiems mesti skaudžius ir karčius, pagrįstus ar nepagrįstus kaltinimus.

Tokius kaltinimus nutylėti, nekreipti dėmesio ar nemėginti į juos atsakyti, būtų klaida. Be abejo, geriausias atsakymas tai būtų rimta, objektyvi, išsama Lietuvos rezistencijos istorijos studija, pradėdama pačiais pirmaisiais sovietinės okupacijos metais, o taip pat apimant ir pokario Lietuvos ginkluoto pasipriešinimo istoriją. Pvz., lenkų Varšuvos sukilimas jau susilaukė visos eilės tokių rimtų studijų, išleistų tiek užsienyje, tiek pačioje, nors ir gomulkinėje Lenkijoje.

Pagaliau ir "dialogas su tėvyne" šiuo klausimu, net ir tais atvejais, jei jis prelato Kazimiero Šaulio žodžiais tariant, pareikalautų kiekvieno mūsų "sąžinės kvotimo", būtų didžiai naudingas.

Deja, tokį atvirą dialogą ir netolimos praeities mūsų didžiųjų pastangų ir klaidų nagrinėjimą sunkina viena labai kebli

(Nukelta į 5 psl.)

Kas Dirvos neskaito -- daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti Dirvą.

Naujiems skaitytojams prenumerata metams tik 8 doleriai

Akimirksnių kronikos

Bronys Raila

Padėka už knygą ir darbą

Lietuvių kultūrinuose santykiuose su svetimaisiais, šiuo atveju su angliškai kalbančiu pasauliu, — praėjusieji metai tapo ypatingai atžymėtini. Jau šimtas metų, kai daugelis lietuviškų kūrų pradėjo mindžioti šią žemę ir lietuviškomis rankomis čia plušo savo ir šios šalies gerovei. Ir vis dėlto reikėjo išsistiso šimtmečio, kol lietuvis galėjo parodyti šiam angliškai kalbančiam pasauliui, kad jis priklauso tautai, turinčiai netik nepavargstančias kojas ir raumeningas rankas, bet taip pat jautrią širdį ir aštrų protą, seną kultūrą ir išnuokusį meną.

Atleiskite, — tuo nenoriu paneigti ar nubraukti viską, ko buvo mėginta siekti ir šiek tiek atsiekta praėjusiu dešimtmėčiais. Buvo siekta, buvo stengtas ir mėginta tiek dainos, muzikos, dailės, tiek šokio ar literatūros srityse. A. Vanagaičio, A. Olio ir kelių kitų pastangomis suruošti lietuviškos muzikos koncertai prasiveržė plačiau už lietuviškos bendruomenės uždarą ratą. Vytautas Beliajus iškėlė lietuvišką šokį ne tik savo knygomis, bet jį įnešė į amerikiečių visuomenę ir mokyklas. Lietuviai dailininkai ir dainininkai šent ten pasireikšdavo kitų parodose ir net Metropolitan operoje, bet tik dabar jie tampa New Yorke, jau savarankaus lietuviško meno veiksmu, tik dabar visa eilė muzikos ar dainos meistrų pradeda atskirti ir savarankiškai išeiti, kaip lietuviai, į didžiulias New Yorke ar Chicagos scenas.

Tai dėl to, kad atsirado daugiau kvalifikuotų kultūros kūrėjų ir lietuviško meno interpretatorių.

Tas pats ir su knyga ir su lietuvių literatūra angliškai kalbančiame pasaulyje.

Tolesnėje praeityje ir dar neseniai nekarta buvo tai vieno, tai kito mėginta angliškai rašyti lietuviškomis temomis, versta šiek tiek mūsų grožinės literatūros gabalėlių ir jų atspausdinta amerikiečių periodikoje, bet dažniausia savo pačių spaudoje ar privačiais leidiniais. Paminėkime, tarpe kitų, Nado Rastenio klasikinės lietuvių poezijos gražius vertimus, to paties Vytauto Beliajaus kelių lietuviškų legendų knygą, o ypač gal paties uoliausio ir daugiausia pasišventusio lietuvių literatūros vertėjo į anglų kalbą, Milto Starkaus, jaunosios Amerikos lietuvių generacijos atstovo, pastovio, kantrio, beveik atkaklio misija. Tačiau Milto Starkaus atliktas V. Ramono "Kryžių" romano vertimas, pasiūlytas net keliolikai didžiųjų amerikiečių leidyklų, nė pro vieną niekaip nepralindo ir galiausiai prieš keletą metų turėjo būti išleistas mažos lietuviškos leidyklos pastangomis.

O knygos leidykla, jos vardas, svoris ir įtaka amerikiečių knygų rinkoje — čia yra labai svarbios aplinkybės. Lietuviškos leidyklos išleista knyga su jos mažais ištekliais, ribotu tiražu, be sautu su įtakingąja amerikiečių spauda ir reklama, be stambiųjų knygų platinimo bendrovių ir paroduotųjų tautos yra iš anksto be-

Dialogai...

(Atkelta iš 4 psl.)

aplinkybė. O tai yra paties sovietinio okupanto mėginimas įsiterpti į šį grynai lietuvių tarpusavį pasikalbėjimą. Mat, šiandien ne kartą jau yra labai sunku atskirti, kur dar kalba patys lietuviai ar "tarybiniai" lietuviai, o kur jų lūpmis tik lietuviškai išverstais žodžiais kalba Kremlius ir jo pastatyti kvilsniginiai vietininkai Lietuvoje. Mums jau puikiai žinoma, kaip dabartiniai šio meno meisteriai sovietiniai "čekistai", "enkavedistai", "emvedistai", "KGBistai" ir visokie kitokie raudonieji "geštapistai", gausiai aprūpinti reikalingomis priemonėmis, gali priversti žmogų sakyti ne tai, ką jis pats iš tikrųjų galvoja, bet kaip nori ir tvirtina Kremlius ir jo raudonasis geštapas.

(Bus daugiau)

veik nulemta dūlėti sandėliuose ir plisti tik labai siaurame, daugiausia savų tautiečių ratelyje. Jei ji tuo būdu negali prasimušti į platesnius amerikiečių ar kitus angliškai kalbančius sluoksnius, tai kiltų tik klausimas: jei ji tikslo nepasiekia, tai kam ją dar leisti, kam vargti, rizikuoti nuostoliais ir pagaliau išgyventi naują nusivylimą?...

O vis dėlto vienam iš mūsų pagaliau pavyko. Labai ilgai išlaukus, labai vėlai, po šimtmečio, po daugelio bandymų, nepasisekimų ir nusivylimų, po žiaurių sunkumų ir atkaklaus pasiaukojimo. Tai mūsų vienšiam lietuviškos kultūros ir literatūros kareiviumi Amerikoje — rašytojui ir vertėjui Stepui Zbarskui. Ir reikia įsukniai pabrėžti, kad pavyko, nes tai jau nebe pirmą, o ir antrą kartą. Tai jau nebe pavienis laimingas atsitiktinumas, tai jau tvirta vėliava ir pastovūs sugebėjimai.

O tai priklauso prie dalykų, kurie nusipelno pavadinti atžymėtiniais.

Jau pernai rudinį plačiau rašiau Dirvoje apie šios srities pionierišką Stepą Zbarską pastangas. Apie tai, kad jam pirmam pavyko geroje amerikiečių leidykloje išleisti jo išverstą stambių rinkinių lietuviškų pasakų rinkinį — LITHUANIAN FOLK TALES. Buvo sunkumų, didelių finansinių girgždėjimų, bet knyga 1958 metais pasirodė.

Nelengvai ji plito, tik labai pamažėle patraukdama kritikos ir jaunojo skaitytojo dėmesį, nes tai dar nepastovus nežinomas tautos pasakas, nors savo įdomumu, grožiu ir menine verte jos visiškai prilysta geriausioms populiariosioms kitų tautų pasakoms. Bet vistiek ši pasakų knyga, matyt, prasiskynė dygluotą kelią, nes 1959 m. viduryje leidykla atspausdino ir antrą laidą. Neabejojame, kad įsiskonejus ateiityje bus ir daugiau laidų.

Išvedęs į angliškai kalbantį pasaulį mūsų tautos pasakas, Stepas Zbarskas ėmėsi naujo uždavinio — išvesti plačiau pasižmonėti lietuvių rašytojus novelistus. Čia buvo jau daugiau rizikos ir tų pačių finansinių sunkumų. Amerikiečių Voyages Press leidykla, kaip tada buvau minėjęs, pirmiausia iš vertėjo redaktoriaus pareikalavo šeiloko mėsos svoro — garantijos, kad bus tikrai nupirka mažiausia 600 knygos egzempliorių. Ir garantijos ne žodžiu ar gražiu pažadu, bet grynais...

Kreipėsi Stepas graudenančiu atsisaukimu į mūsų lietuvišką visuomenę: užsisakykite iš anksto knygą, prisiųskite pinigų, tik tokiu būdu padėsite pirmąjį lietuviškų novelių rinkinį anglų kalba išleisti... Terminas pasibaigė, ir — nė du šimtai neužsisakė. Visas sumanymas ir įdėtas darbas grėsė baigtis niekais. Bet — pasisekė! O kaip ir kodėl, paaiškinimą randame dabar knygos įžangoje, kur Zbarskas išreiškia savo padėką keliems asmenims, į atskirą pastraipą ypač išskeldamas tris: Juozą Bačiūną (kaip paprastai ir visuomet, kada iškyla koks gyvybinis lietuvių kultūros reikalas) ir du jaunuosius lietuvių verslininkus J. Kazicką ir J. Valiūną. Taip, yra šiame milijonierių krašte, mūsų turtingi ir vis turėjančią lietuvių pasaulyje. Jų būtų dešimtys ir šimtai, bet atsiliepia trys ar keli...

Tokiu būdu 1959 metų pabaigoje pasirodė rinkoje graži, solidžiai išleista, kietais viršeliais, su dail. P. Osmonskio lietuviškų motyvų apdaru, 5 dolerius kaštuojanti lietuviškų novelių knyga — SELECTED LITHUANIAN SHORT STORIES. Stepas Zbarskas lietuvių autorių noveles parinko, dalį pats išvertė, kaikurias vertė jo dukte Nijolė, kelias kiti vertėjai. Parinkimui, redagavimui ir vertimų kalbos stilistikai tal-kininkavo amerikiečių rašytojas prof. Charles Angoff.

Taip mūsų dailiosios prozos kūrėjai pirmą kartą visu būriu per amerikiečių leidyklą išėjo

pasizmonėti į platų angliškai kalbantį ir skaitantį pasaulį.

Išėjo nemažas būrys — net aštuoniolika. V. Kudirka, J. Biliūnas, Šatrijos Ragana, A. Vienuolis, V. Krėvė, I. Šeinius, J. Savickis, J. Grušas, V. Alantas, V. Ramonas, A. Vaičiulaitis, J. Jankus, N. Mazalaitė, P. Cvirka, S. Zbarskas, M. Katiliškis, A. Landsbergis, A. Baronas...

Kaip jiems seksis, kaip juos naujas skaitytojas "gaudys", kiek domėsis ir kiek patiks, šiandien dar tegalime tik spėlioti. Mūsų autoriams tai visai nauji akiračiai, o ir tam skaitytojui jie patys — taip pat visai naujas pasaulis. Nelaukime stebuklų ir sensacijų. Vakarietis skaitytojas šiandien labai reiklus ir išlepinatas, ir jo literatūrinį skaitymą pasirinkimo arudai labai turtingi, įvairūs ir platus. Nelengva, baisiai nelengva čia įsiterpti, o tuo labiau atsistoti prie šakų. Bet langas pramuštas, o tai tuo tarpu svarbiausia.

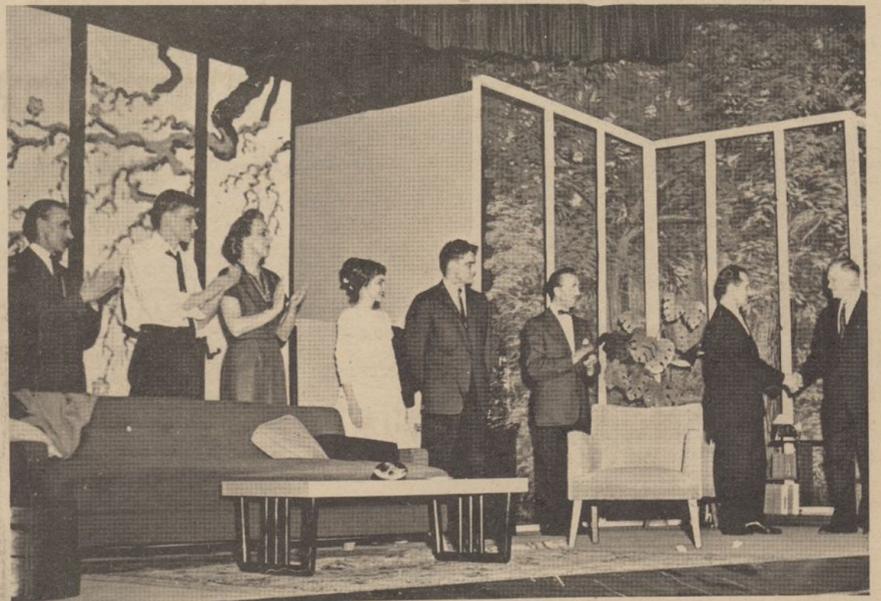
Taip pat čia plačiau nesustokime ir ties kitais klausimais. Pavyzdžiui: — ar rinkinyje suimti geriausi ir išsklmausiu mūsų grožinės prozos autoriai? Lietuvis knibinėtojas galbūt nepasigėstų, jei dviejų ar trijų, parinktųjų nebūtų, o jų vietoje būtų parodyti keturi penki kiti nemažiau pajėgūs novelistai, gal net šviežesni ir daugiau vakariečiams suprantami. Arba — ar čia jų novelės parinktos pačios geriausios, įdomiausios, būdingiausios? Individualaus vertinimo ir skonio dalykas, dėl kurio niekad nebus galima susitarti. Pagaliau, lietuvių proza per kelius pastarus dešimtmečius yra jau tiek išaugusi, kad visai nesunkiai būtų galima sudaryti du ar tris visai tolygius vertės ir net įdomesnio parinkimo leidinius.

Rašytojas Stepas Zbarskas, už trisų sudarant "Selected Lithuanian Short Stories", už išleidimo dyglių skausmus ir už neįkainojamą slaugą lietuvių literatūros vertybėms plačiau pasklisti pasaulyje, tikrai nusipelnė, kad Lietuvių Rašytojų Draugija jam paskirtų literatūrinę premiją.

Ar nusisekė patys vertimai? Visai aišku, kad, pavyzdžiui, V. Krėvės "Gilšės" vertimas nėra visai pasisekęs, nes jis jokiam vertėjui pilnai nepasisėktų, nes tos rūšies Krėvės novelės ar padavimai dėl ypatingų lietuvių kalbos savybių negalimi su visais savo stiliaus ir ritmo atspalviais išversti į jokią kitą kalbą. Bet Jurgio Savickio "Raudoni bateliai", bent man taip rodo, išversti angliškai, skaitosi ir skamba — geriau, negu lietuviškai. Originalne tie Savickio stiliaus makaronizmai, sveitimodžiai, labai laužyti, sukaptoti, vietomis pernelyg manieringi sakiniai ir pati mums daugeliui dar nevisai įprasta "miesčioniška" ir perdėm ironiška mąstysena, — angliškame vertime nuskamba natūraliai, jaukiai, be užkliuvimų, "taip kaip reikia"...

Būdamas tik silpnas anglų kalbos ir jos stiliaus žinovas, nerdrįsčiau imtis vertimų rimtesnio vertinimo. Jei juos praleido ir aprobavo toks rašytojas, kaip prof. Ch. Angoff iš New Yorke universiteto, tai mes jau patikėkim...

Vaidilos Teatro artistai, režisoriai ir autoriai po premjeros "Melas šventykoje" kuri buvo suvaidinta praėjusį šeštadienį Clevelande. Iš kairės: I. Gatautis, R. Zorska, D. Mackialienė, N. Maželienė, V. Plečkaitis, J. Citulis, P. Maželis ir V. Mariūnas. V. Pliodzinsko nuotrauka

ŽURNALIZMO MOKYTOJAI

HENRIKAS ŽEMELIS

Savo įžangoje apie Zbarsko atliktą darbą ir lietuviškų novelių rinkinį katik minėtasis Charles Angoff rašo: "He has opened up a new world of literary fascination for us"...

O ką mes į tai? Mes, tie lietuviai, kurie gyvename angliškai kalbančiuose kraštuose — Amerikoje, Didž. Britanijoje, Kadoje, Australijoje?

Tos rinkinės lietuviškos novelės ir mums dar ne vienam "atidarytų akis" į lietuviško grožio, dvasios ir buities pasaulį. Jei ne vyresniems, tai labai ir labai dažnu atveju mūsų jauniems, iš kurių nuolat girdėti, kad "nieko įdomaus nėra lietuviškai paskaityti"... Na, tai paskaitykite angliškai, ir jūs pamatysit, kad šis tas yra.

Jau kuris laikas, kai kolega iš Chicagos pradėjo mus mokyti žurnalizmo abėcėlės. Ir pastatė mus, visus žurnalistus, prieš įvykusį faktą: aš esu mokytojas, visą žinantis autoritetas, o jus — mano mokiniai. Mokykitės, kaip reikia rašyti ir suprasti spaudos dėsnius.

Nežinau, kaip pasijuto kitas mano kolega B. Raila, pasodintas į tą pačią klasę su manim, bet aš taisyklėmis pamokslais suabejojau, o iš tų visų pamokslų pasidarė viena aiški išvada: mums visiems reikia žurnalizmo mokslo, imamai ir patį mokytoją, bet visa bėda, kad mokytojo išvaizduojamas tobulas supratimas remiasi keistom ir atgyventom pažiūrom ir spauda.

Kolega iš Chicagos, pradėjęs savo pirmąsias pamokas pagarsėjusia "šeimynine byla" dėl V. Rastenio nusikaltimų bolševikiniam kalėjime ir iš peties gindamas principą "faktas šventas ir komentaras laisvas", čia pat suklypo, paneigdamas vieną iš pagrindinių spaudos dėsnių, nes jis tą principą pritaikė tik sau vienam, o visus kitus, turėjusius priešingą nuomonę — susodino į nemokančių žurnalizmo abėcėlės mokyklą. Tuo būdu tuoj iš abėcėlės iškrito daug raidžių, ir toliau mes buvome priversti kalbėtis jau nesuprantama vieni kitiems kalba.

Manau, kad nereikia būti užsispyrusiu prodirvininku ar antivybininku (man asmeniškai abu laikraščiai patinka ir abiejų esu senas bendradarbis), bet čia ni-

darytų išimty — bet tai reta išimtis, ir Stepas Zbarskas jos nusipelnė. Už trisų sudarant rinkinį ir jo vertimus, už išleidimo dyglių skausmus ir už neįkainojamą slaugą lietuvių literatūros vertybėms plačiau pasklisti pasaulyje.

ATITAISOMA KOREKTŪROS KLAIDA

DIRVOS Nr. 27 paskelbtoje B. Railos kronikoje "Kas yra NKVD stilius?" per neapsižiūrėjimą iškritto teksto eilutė, ir dėl to ta straipsnio vieta pasidarė nesuprantamo absurdiško turinio. Pilnas sakiny buvo toks:

"Užgrobusi visą lietuvių nacionalistų ir užsienin pasitraukusiųjų turtą, miegodama jų lovoje, valgydama jų šaukštais ir visą kūrybą tebespausdindama dar iš Smetonos laikų užsilikusiomis spaustuvų mašinomis, privilegijuotoji tarybinė aristokratija dar jaučiasi blogai".

nėta "šeimyninė byla" ir visi laisvi jos komentarai neįtikino nei manęs, nei daugumos, kad šis asmeninis nesupratimas būtų pateisintas tokiais lietuviškai ausiai svetimais šauksmais. Mums rekti garsiau už pačią "Tiesą" ir dar padėti aiškinti, kiek jos apšauktas nusikaltėlis yra "kaltas", mano supratimu — yra klasikškas emigracinio nuosmūko pavyzdys ir kartu precedentas ateičiai — lietuviškiems kvilsnigams stengtis ir toliau žvejoti panašių "laisvų komentarų".

Štai "Tiesa" paskelbė kitą atvirą laišką buv. pogrindžio kovotojo J. Deksnio, kuriame jis surašęs, kaip užsieny gyveną parsidavėliai ir niekšai skatinę kraujo praliejimą. Ir, suminėjęs visą eilę pavardžių, džiaugiasi, kad pagaliau susipratęs ir galįs įsijungti į tarybinį gyvenimą. Kaip tos atgailos ir tariami prisipažinimai surašomi — mes gerai žinome, bet naudojantis anuo laisvu komentaru, mes vėl galime iškoneikti pogrindį, pradėti blusinėti paminėtų pavardžių sąžinėse ir vis aiškinti, kad tai daroma vardan žurnalizmo a, b, c...

Toji žurnalizmo abėcėlė būtų labai paprasta, jei mūsų lietuviški laikraščiai ir jų bosai laikytųsi pagrindinio spaudos uždavinio — informuoti skaitytojus, rašyti tiesą ir gerbti nusistovėjusius laisvos spaudos principus. Tačiau jie, šalia atliekamo didelio lietuviško darbo, užsiaugino dar didesnę puikybę ir neklaidingumą. Girdi, mes vaduojame Lietuvą, mes esame veiksmių veiksmys, tik aukokite mums daugiau dolerių, o mes žinome, ką daryti ir kaip rašyti. Tas balfinis pagrindas ir sudarė kai kuriems mūsų laikraščiams sąlygas pavirsti atskirų asmenų, grupelių, ar tiesiog eilinių pletkų garsiakalbiais.

Ir tokiu būdu, atsirado tikra žurnalistinė turgavietė, kurioje negali susigaudyti nei prekių kainos, nei vertės. Žinoma, toje turgavietėje siūlyti pardavimui a u k štenius žurnalizm o principus nėra prasmės, nes tave visuomet apšauks ir užrėks visokie erzacų pardavėjai. Bet vieno dalyko aš nuoširdžiai geidžiu — prašau mus nemokyti abėcėlės, kurios patys gerai nežinote. Neįrodinėkite, kad lietuviai sportininkai be

(Nukelta į 6 psl.)

DĖL VAISTŲ Į LIETUVĄ

Dr. B. Matulionis

Gana dažnai artimieji prašo atsiųsti vaistų nuo džiovos. Pasukiniu laiku padažnėjo prašymai atsiųsti nuo džiovos Seromycino, kuris yra labai brangus.

Sinčiant nuo džiovos vaistų, štai ką reikia žinoti. Yra žinomi tik trys pagrindiniai vaistai: Streptomycinas (S.M.), Isoniazidas (I.N.H.) ir Para-amino-salicilinė rūgštis (P.A.S.); jie yra patys svarbiausieji. Negalima sėkmingai gydyti džiovos, vartojant tik vieną iš tų vaistų. Būtinai reikia lygiagrečiai iš tų trijų vartoti bent du.

Džiovos gydymas vaistais trunka ilgai. Tik lengvais atsitikimais, kai džiova esti pastebėta pradžioje, gydymas vaistais trunka apie metus laiko.

Labai dažnai ši liga esti pastebėta gana vėlai, kai jau esti apimta plaučių žymi dalis ir plaučiuose esi pasidarę cavernos (žaiždos). Tokiais atsitikimais gydymas vaistais gali trukti keletą metų.

Dabar keletas žodžių apie pačius vaistus. P.A.S. Šis vaistas duodamas ligoniui kasdien, vidutiniškai po 24 tabletes per dieną; todėl šio vaisto tenka siųsti dideliais kiekiais, po 700 tabl. mėnesiui. Kadangi persiuntimas brangus, tad šio vaisto siuntimas gana nepatogus. Be to, gana daug ligonių negali šios vaisto ilgai vartoti, kadangi jis erzina skrandį, sukelia vėmimą, viduriavimą ir t.t.

I.N.H. Šis vaistas vartojamas kasdien, vidutiniškai po 300 miligramų per dieną, tad šio vaisto persiuntimas labai patogus, nes svoris mažas. Šis vaistas pigus ir žinomas daugybe visokių vardų, bet jo bendrinis vardas čia Amerikoje žinomas kaip ISO-NIAZID. Kalkurie šio vaisto pakaitalai, kaip antai, rimifon ar iproniazid (kitai marsilid), neturi gydomųjų pirmenybių, o kainuoja žymiai brangiau.

Streptomycinas. Šio vaisto vienas gramas leidžiamas į raumenis, paprastai, kartą per tris dienas. Greta paprasto streptomycino dar žinomas jo antrinininkas, kuris vadinasi Dihydrostreptomycinu. Abiejų gydomasis veikimas vienodas, bet dihydrostreptomycinas yra pavojingas klausos nervui, kurį gali stipriai sužaloti, padarydamas žmogų kurčią visam gyvenimui; tad šio vaisto reikia saugotis. Bet ir patį streptomyciną ne visados galima vartoti. Kartais po nekuro laiko žmogaus kūnas pasidaro per daug jautrus streptomycinui: ligonį pradeda kankinti varginantis kūno niežėjimas arba atsiranda sunkūs odos bėrimai ir t.t. Tada tenka streptomycino vartojimą sulaikyti ir patį vaistą tenka pakeisti kitu vaistu.

Don Camillo...

(Atkelta iš 3 psl.)

--Drauge...
Bet ji juk niekada nebuvo buvusi Trastevere! Ji niekada nebuvo mačiusi tokių dviejų akių! Kai susidūrė su Scamoggios žvilgsniu, prigėre jame, kaip musė išrūgose...

R. yra vidutiniškas rusų provincijos miestas su maždaug šimtu penkiasdešimt tūkstančių gyventojų, nedaug žmonių ir dar mažiau automobilių gatvėse.

Viešbutis buvo nereikšmingas, ir kambarys, kurį Don Camillo gavo, niūrus. Jis nežinojo, kam skirta antroji lova, tačiau tai patyrė netrukus, kai, jam besiprausiant, kambarin įžengė Peppone.

--Klausyk, kil... drauge,-- pasakė Peppone, vos tik uždaręs duris,--Liaukis erzines Rondellą. Pagaliau jis nekaltas, kad nėra simpatiškas tamstai.

--O man jis net labai simpatiškas,--atleidžia pasakė Don Camillo,-- Bet matai, kai reikalas liečia partiją, aš nepripažistu jokios atodairos. Jis dar pilnas visokių buržuazinių prietarų, ir aš laikau mūsų pareiga juos išnaikinti. Vyrukas turi būti įstatytas į vagą, supranti?

Peppone tvojo savo skrybėlę į sieną.

--Vieną iš ateinančių dienų aš tave pasmaugsiu,--sušnibždėjo jam į ausį.

(Bus daugiau)

Gali būti dar viena priežastis, kai vieną ar du ar net visus tris minėtus vaistus tenka sulaikyti nuo tolimesnio vartojimo. Gana dažnai atsitinka, kad po ilgesnio gydymo džiovos bakterijos pasidaro ar vienam, ar net visiems trim vaistams atsparios. Tada vaistai bakterijų neveikia. Gerai, jei bakterijos pasidaro atsparios kuriam nors vienam vaistui. Tada dar lieka iš trijų du naudingi vaistai. Bet jeigu bak-

terijos įgyja atsparumo bent prieš visus tris, tada ligonio gydymas pasidaro toks sunkus, kad tenka ieškoti kitokių gydymo priemonių.

Dėl šios priežasties jau po metų gydymo (dažnai ir anksčiau) tenka tikrinti ligonio bakterijų atsparumą. Patikrinimą gali padaryti tik bakteriologinė laboratorija, o tokių laboratorijų mažos ligoninės ar mažos sanatorijos, paprastai, neturi.

Dabar prieiname prie svarbiausio dalyko. Jei dėl kurios nors priežasties iš minėtų trijų vaistų iškrenta bent du, tai nieko daugiau nelieka, kaip pa-

mėginti pavartoti naują vaistą. Be minėtų trijų pagrindinių vaistų (SM, INH, PAS) yra dar kitų vaistų, tai Seromycinas arba kitaip dar vadinamas Cykloserinu, Pyrazinamidas (P.Z.A.) ir Viomycinas.

Vienas kuris iš šių trijų vaistų ar net du iš karto vartojami, kaip sakoma, tik iš bėdos, kai iškrenta pagrindiniai vaistai. Visi šie trys vaistai daug kartų brangesni, kaip anie, pagrindiniai.

Nei Viomycinas, nei Seromycinas savo veikimu prieš džiovą, atrodo, neprilygsta aniem pagrindiniams. Be to seromycinas

yra labai nuodingas: jis gali sunkiai sužaloti kepenis. Gali sukelti priepuolius, kaip epilepsijos (nuomario liga) ir t.t., todėl seromycinas tegali būti vartojamas tik tokioje ligoninėje, kuri turi reikalingas laboratorines priemones laiku pastebėti seromycino žalingą veikimą.

Pyrazinamidas savo gydomuoju veikimu nors prilygsta aniems trim pagrindiniams vaistams, bet yra dar labiau pavojingas nei seromycinas. Šio vaisto ne tik ligonis su receptu negalėtų gauti, bet ir patiems vaistininkams šis vaistas neparduodamas, (Nukelta į 7 psl.)

Žurnalizmo ...

(Atkelta iš 5 psl.)

reikalo švaistė pinigų P. Amerikoje, arba, kad J. Bačiūnas nedavė paskutinės dešimtinės prie paaukoto kelinto tūkstančio, nes tiems dalykams, pradedant jumis ir baigiant manim, niekas netiki.

Rašykime tiesą ir nuo čia pradėkime mokytis žurnalizmo abėcėlės. Bet visi drauge, ir mokytojai, ir mokiniai...

MIESTO KRAUTUVĖ ATIDARA NUO 9:30 A. M. IKI 9 P. M.

HEIGHTS KRAUTUVĖ ATIDARA NUO 9:30 A. M. IKI 9:30 P. M.

EAGLE STAMPS YRA DIDELIS SUTAUPYMAS

the

MAY company

LAISVAS MAŠINŲ PASTATYMAS ABIEJOSE KRAUTUVĖSE

JAU ČIA!... ĮVYKIS, KURIO JUS LAUKITE...

EXTRA VALUE DAYS

PAS MAY'S 2 DIDELĖSE KRAUTUVĖSE PRADEDANT KETVIRTADIENIU 9:30 A. M.

VISI AUKŠTUTINIAI IR RŪSIO SKYRIAI MAY'S DVIEJOSE KRAUTUVĖSE DALYVAUJA ŠIAME PINIGŲ TAUPYMO ĮVYKYJE!

MAY'S DIDELIS PRIEŠ VELYKINIS TAUPYMO ĮVYKIS DUODA ŠIMTUS NEKASDIENINIŲ PREKIŲ KIEKVIENAME PARDAVIMO AUKŠTE... PIRKITE PAS MAY'S IR TAUPYKITE.

Milijonų dolerių vertės, naujos prekės jums patogiu sutaupymu! Per visą kraštą skelbiamos prekės žemomis, žemomis kainomis! Viskas, ko jums reikia dabar ir pavaršariui... jūsų rūbams, jūsų šeimai, jūsų namams. Kai kuriais atvejais kiekiai yra riboti, tat prašome pirkti anksti. May's dvi drautuvės atidaromos 9:30 a. m. ir neužmirškite... Eagle Stamps padidina sutaupas.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Aldona Rastėnienė, prieš porą savaičių nusilaužiusi koją, grįžo iš ligoninės ir gydos namie.

Kaziuko mugė

Clevelando Neri ng o s skaučių tuntas, talkinamas akademikių skaučių ir skautininkių bei vyresniųjų skaučių židinio, kovo 20 d., sekmadienį, lietuvių salėje rengia Kaziuko mugę.

Nuo 12 val. žemutinėje salėje veiks lietuviškų valgių virtuvė su balandėliais, vėdarais, dešrom ir kt. Bus tortų ir kitokių skanumynų bufetas.

Viršutinėje salėje bus draugovių stalai su liet. lėlėm, pagalvėlėm, audiniais, albumais, margučiais ir kitokiais rankdarbiais. Be to bus pačių skaučių gaminti baravykai, širdelės, sausainiai ir saldainiai. Laimės ratas, elgetų laivas ir kiti žaidimai.

5 val. vak. Z. Peckaus paruoštas "Subatvakarėlis" ir draugovių pasirodymai.

Clevelandiečiams bus įdomu pamatyti skaučių darbelius ir linksmą programą bei pasivaizinti lietuviškais valgiais ir skanumynais.

• Vasario 16 d. gimnazijos mokinių rankų darbai Clevelande. Ir skaučių Kaziuko mugėje bus galima įsigyti Vasario 16 d. gimnazijos mokinių pagamintų lietuviškų lėlių, austų staltiesių, juostelių, odos dirbinių ir kitų gražių rankdarbių. Žinoma, ir tuo paremti šią vienintelę lietuvišką gimnaziją.

• Skaučių Tėvų Komiteto sušauktame susirinkime pašnekesį apie skautiškąjį auklėjimą pravedė skautininkė A. Šenbergienė. Komiteto vardu pranešimus padarė O. Jokubaitienė ir J. Mockus. Apie Neringos tuntą, kuriame dabar yra 90 skaučių, pranešė tunti-ninkė Mockuvienė. Į naują Tėvų Komitetą išrinkta: O. Jokubaitienė, p. Kubiliūnienė, J. Garla, A. Karsakas ir V. Petkus. Susirinkimui pirmininkavo J. Čiuberkis, sekretoriavo p. Kubiliūnienė.

Dėl vaistų...

(Atkelta iš 6 psl.)

kad kartais ligoniui vaistininkas neparduotų. Šį vaistų gaminančioji firma (Merck) teparduoda betarpiškai tik žinomom ligoninėm, kurios aprūpintos tinkamomis laboratorijomis.

Laiškuose, kurie ateina iš Lietuvos su prašymais atsiųsti seromycino, dažniausia nieko nesa-koma, kodėl to vaisto prašoma. Susidaro įspūdis, kad sovietiniai gydytojai Lietuvoje neturi pakankamai žinių apie seromyciną ir kartais pataria tą vaistą vartoti, kai tokiam patarimui nėra pagrindo.

BALFO Centro prierašas:
Dėkodami Dr. B. Matulionui už šį svarbų paaiškinimą norime pažymėti, kad visus minimus vaistus Balfas gauna ir siunčia maždaug šiomis kainomis (normalinės dozės):
Streptomycin-30 gramų \$3,60
INH - 300 tabl. \$3,00
PAS 500 tabl. \$3,50
Rimifon (50 mg) - 500 tabl. \$4,00
Seromycin - 40 kaps. \$10,00
Viocyn - 1 ampulė \$2,90.
Užsakant Balfę (adresas: 105 Grand Street, Brooklyn 11, N.Y.) vaistus, nereikėtų siųsti pinigų, o laukti sąskaitos, nes tikslią kainą galima nustatyti tik pake-tuką paštan nunešus.
Balfas vaistus siunčia į Lie-tuvą ne pelno tikslais. Sausio -- vasario mėnesiais į ten išsiųsta 309 stumtiniai už \$3,464,42.
Bolfo Reikalų Vedėjas

Kaziuko mugėi, kuri atsidaro šį sekmadienį 12 val. Lietuvių salėje, jūros skautės R. Mockutė, B. Augustinavičiūtė, N. Karaliūtė, ir L. Koklytė "pririnko" gražių baravykų. Svečiai, atsilankę i mugę, ne tik pamatys linksmą programą, bet galės taip pat įsigyti gražių skaučių rankdarbių.

V. Bacevičiaus nuotrauka

• Melas šventykloje, V. Mariūno 5 v. dramos pastatymo, įvykusio kovo 12 d. Slovėnų salėje, žiūrėjo per 400 svečių. Režisavo Petras Maželis, statė Vaidilos teatras. Vaidino: Nijolė Maželienė, Dalia Mackialienė, Vladas Plečkaitis, Ignas Gatautis, Romas Zorska ir Jonas Citulis.

Apie veikalą, kuris pretenduoja į naujoviškumą, bet tuoj po vaidinimo buvo kietokoje žiūrovų kritikos ugnyje, esam prašę, kad pasisakytų teatro žinovai.

Vaidinimo metu susirinkusiems Z. Peckus pristatė senesni iš Lietuvos atvykusius p. Armonienę ir sūnų, kuriems dalyviai nepagalėjo sveikinimų.

• J. Kazlauskas Income Tax pareiškimus pildo Dirvoje kiekvieną šeštadienį nuo 9 val. iki 2 val. po pietų, arba pagal susitarimą telef. RE 1-7222.

Dviejų mieg. plytų namas
Naujas. Dviejų šeimų. East 185 St. 2 mašinom plytų garažas. Natūralus medžio įrengimas. Prieinamausia kaina.
AN 1-1398, Builder (32)

Įnuomojamas butas
5 kamb. žemai. 5700 Luther Ave. Raktas po 4 val. gretimam name. Šaukti WH 3-4949. (34)

PAIEŠKOMI

Augustaitė, Levutė, Jurgio duktė, ištekejusi, bet vyro pavardė nežinoma, iš Bublų km., Kėdainių apsk.

Gauronskienė-Vilukanytė, Teofilė, Simono duktė, iš Leipūnų km., ir jos dukterys Adelė, Agnėška, ir Elena.

Gustienė-Argustaitė, Stefanija, Juozo duktė, iš Bublų km., Kėdainių apsk.

Jocius, Petras, Petro ir Aleksės (Aleksandors) sūnus, jo žmona Ambrozaitytė, Zelma, gyvena Detroit, Mich.

Jokubauskas, Juozas, žmona Anelė, vaikai Stefa ir Vacys, kilę iš Varniškių.

Juzintavičius, Vytautas ir Vanda, iš Lietuvos išvykę 1944 m. Kaunas, Jonas, mokytojas, iš Lietuvos išvyko 1944 m.

Kuočius, Simonas, iš Vabalų km., Ylakių val., Mažeikių apsk. Misiavičius, Mykolas, Juozo sūnus, iš Šiaudynės km., Pušalo val., Panevėžio apsk.

Raškauskaitė, Levutė ir Ona, ir jų motina, išvyko iš Kybartų 1944 m.

Skiparijus, Juozas, Kazimiero sūnus

Veinis, Marytė, ištekejusios pavardė nežinoma

Želvyis, Badislovas, Jonas, Kazys, ir Mykolas, iš Janapolio par.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsi-lypti:
Consulate General of Lithuania
41 West 82nd Street
New York 24, N.Y.

STAMFORD

Gražus minėjimas neskaitlingoj kolonijoje

Čia Vasario 16 d. minėjimas įvyko vasario 22 d. Dalyvavo beveik visi neskaitlingos Stamfordo kolonijos lietuviai.

Minėjimą atidarė Bendruomenės pirmininkas Juozas Valiušaitis, prašydamas dalyvių susikaupti ir įsigilinti į šio minėjimo prasmę. Pakvietė minėjimą praversti M. Biliūną.

Pagrindiniu kalbėtoju buvo teisininkas Antanas Diržys, prieš penkerius mėnesius atvykęs į šį kraštą iš Venecuelos. A. Diržio kalba buvo labai įdomi, dalyvių atidžiai išklaudyta, iškėlus daug naujų minčių.

Minėjime taip pat kalbėjo ir sveikino Balfo centro valdybos vardu Lietuvos Nepriklausomybės kovų kūrėjas-savanoris Vaclovas Alksninis.

Meninėje dalyje solistas Vilius Bražėnas, jo dukrai Livijai okomponuojant, padainavo kaletą dainų. Livija paskambino porą dalykėlių. V. Bražėnui ir jo dukrai dalyviai gvyai paplėjo.

Labai šiltai buvo sutikta F. Prekerio suorganizuoto moterų okteto pasirodymas. Ypatingai visiems patiko partizanų ir tremtinių dainos.

M. B.

Puošia širdeles savo berneliams... Clevelandietės jūros skautės R. Žygaitė, R. Gaidžiūnaitė ir E. Šenbergaitė sekmadienį vykstančiai Lietuvių salėje Kaziuko mugėi puošia medauninkus.

V. Bacevičiaus nuotrauka

Dirvos skaitytojai kviečiami atidaryti taupymo sąskaitas lietuvių vedamoj Tau-pymo Bendrovėj, kuri:

- moka 4% metinius dividendus (dividendai išmokami birželio 30 d. ir gruodžio 31 d.)
- apmoka visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

20 metų tos srities praktika

Vokiečių radijų taisymas

TELEFUNKEN
Authorized Factory Service
TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service
11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

Geriausi sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday,
7:05-7:30 P. M.

V. RICKUS PAINTING-DECORATIG INC.

RESIDENCINIS IR KOMERCINIS DAŽYMAS

Korporacija turi pilnus apdraudimus. Įkainavimai nemokami. Klientų patogumui turime taip pat specialistus medžio, tinko ir kitiems namų remonto darbams.

Dabar jau yra pats laikas tartis dėl pavasario darbų.

Telefonuokite: PO 1-6035

658 E. 162 St., Cleveland, Ohio

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

EAST CLEVELAND-EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVISKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA

Kur tik besiruostumėt keliauti, tuoj susirikiat su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI

311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey

Telefonas: Market 2-4867

LIETUVIŠKI SORIAI. JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti Nurodykit prekę

Nurodykit adresą: Name

No. Street City State

KAS IR KUR?

Konkursas

• Valencijos lietuviai, Venezueloje, leidžia biuletinį, kurį pastaruoju metu redaguoja Petras Neniškis. Iš viso to biuletinio jau išleista 12 numerių.

• G. ir D. Krivickai, gyvenę Washingtone, atšventė 25 metų vedybinę sukaktį dalyvaudami jų namuose virš 70 svečių.

• Dr. S. A. Brenza, prieš metus miręs Chicagoje, paliko virš milijono dolerių, kurių didžioji dalis teks našlei.

• Jurgis Mitkus, iš Detroito, prašo patikslinti, kad jis nesąs Ramovės pirmininkas. Pirmininku esąs Jonas Šepetys, o jis valdybos narys.

• Dr. Petras Kisieličius, vadovavęs Cicero lietuvių kolonijos Vasario 16-sios minėjimui, kuris sutraukė virš 200 žmonių. Čia buvo surinkta virš 500 dol. aukų. Minėjimą surengė LB Cicero apylinkės valdyba.

• J. Kalnietis, iš Baltimorės, mokėdamas metinę prenumeratą, atsiuntė ir \$5.00 auką.

• G. Biskis, Dirvos bičiulis iš Cicero, atsiuntė naują prenumeratorių.

PITTSBURGH

Lietuvių kambarys naujai dekoruotas

Pittsburgho universitetas turi įruošęs 19 tautų kambarius. Lietuvių kambarys dabar yra naujai dekoruotas: sienos išmuštos nauja lietuviškai ornamentuota drobe. Išaudė dail. A. Tamošaitienė. Medžio visi pagražinimai padaryti seniau

AKADEMINIS SKAUTŲ SAJŪDIS, norėdamas paskatinti jaunimą domėtis lietuviška literatūra, ugdyti ir ieškoti naujų literatūros talentų, skelbia

JAUNIMO LITERATŪROS KONKURSA

Laimėtojams skiriamos šios premijos:

1. Už geriausią prozos kūrinį - 150,00 dol.
2. Už geriausią poezijos kūrinį - 150,00 dol.
3. Už geriausią prozos rašinį - 150,00 dol.

Prozos kūrinys gali būti apysaka, feljetonas, trumpa novelė ar kitas prozos veikalas savo esme priklausęs grožinei literatūrai, ir netrumpesnis kaip 2000, bet neilgesnis kaip 8000 žodžių.

Poezijos kūrinys gali būti eilėraštis ar jų grupė, arba poema epinio, lyrinio ar humoristinio žanro, netrumpesnė kaip 1500 žodžių.

Prozinis rašinys turi būti neilgesnis kaip 4000 žodžių. Autoriaus užduotis: originalus minčių dėstymas apie kurį nors lietuviškos kultūros ar visuomenės pasireiškimo būdą.

Premijuoti rašiniai visų pirma bus atspausdinti MŪSŲ VYČIO žurnale, vėliau gali būti kartojami kitoje spaudoje.

Konkurse gali dalyvauti lietuviai visokių (išskyrus komunistinių) pažiūrų ir priklausą bet kokiai jaunimo organizacijai, o taip pat ir tie, kurie nėra tokių organizacijų nariai, bet jaučia lojalumą Lietuvai ir jos kultūrai, nevyresni kaip 30 metų.

Kūrinių temų pasirinkimas yra laisvas.

Rašiniai turi būti pasirašyti slapvardžiu, o atskirame vake turi būti nurodyta autoriaus pavardė, vardas, adresas ir gimimo data.

Rašinius prašoma siųsti Jury Komisijos Sekretoriui Romui Keziui, 130 Hendrix St., Brooklyn 7, N.Y. USA. Rašiniai gauti po 1960 m. rugsėjo 15 d., nebūna Jury Komisijos vertinami.

Jury Komisiją sudaro: Pirmininkas - Dr. Henrikas Lukaševičius, nariai - rašytojai: Nelė Mazalaitė, Stepas Zobarskas, Leonardas Žitkevičius ir Romas Kezys.

iš lietuviško natūralaus ažuolo. Vieną sieną puošia dailininko Čiurlionio paveikslas.

Tuose kambariuose kasdien vyksta studentų pamokos.

Kambario įruošimu daugiausia pasidarbavo vėlinis P. Pivaronas. Dabar universiteto kambario komiteto pirmininkė yra B. Pivaronienė.

SOL, ALĖ KALVAITYTĖ, šiais metais švenčianti 25 metų meninio darbo sukaktį, Lietuvos valstybinėje operoje dainavusi pagrindines partijas, lietuvių statomoje Verdi 4 veiksmų operoje "Trubadras" dainuos vieną iš pagrindinių - Azučenos partiją. Solistė šią partiją atliks kovo mėn. 19 ir 27 dienų spektakliuose. Pati opera yra statoma Chicagoje kovo mėn. 19, 29 ir 27 d. Operos rengėjas, kaip ir anksčiau, yra Chicago. Lietuvių Vyrų Choras "Vvris".

Muzikinis subatvakaris Bostone

Kitas kultūrinis subatvakaris ALT S-gos namuose rengiamas kovo 19 d., 7 val. vak. Nors tą dieną Juozapinės, tikimasi, kad ir vienas kitas Juozas atvyks maloniai praleisti savo vardienio vakarą.

Šio subatvakario programą atliks komp. Julius Gaidelis. Jis kalbės apie simfoninę muziką ir magnetofono juostelėmis pademonstruos porą savo simfoninių kūrinių - Aliarmą ir Scherzo iš IV-sios simfonijos. Pastarasis jo veikalas vasario 6 d. buvo atliktas New Yorke vadinamo A. Toscanini orkestro, diriguojant Vyt. Marijošui. Kiek teko patirti, komp. Jul. Gaidelio kūrinys The New York Times ir The New York Herald Tribune minėto koncerto programa buvo šiltai ir palankiai įvertintas. Nėra abejonės, kad ir gausiam būriui Bostono lietuvių bus įdomu Aliarmo ir Scherzo paklausyti, ypač kai pats autorius prijungs savo paaiškinimus.

Subatvakario rengėjai rūpinasi, kad vakaras būtų malonus ir jaukus. Laukiama ne tik vyresniųjų, bet ir

jaunimo.

Strapsnely, kuris tilpo Dirvos Nr. 28 apie trečiojo subatvakario pasisekimą, įsibrovė pora nemalonių praleidimų ir netikslumų. Ten pranešta, kad Jurgis Jašinskas skaitė Bostone gyvenančių rašytojų poeziją, "pasirinkęs du Fausto Kiršos eilėraščius, du Ant. Gustaičio, du Stasio Santvaro ir vieną nežinomo poeto". Iš tikro, be minėtų rašytojų, dar buvo skaitomi du Prano Lomberto eilėraščiai, du Zigmo Gavelio ir du Petro Pilkos.

Zigmas Gavelis, žinodamas rengėjų užmačias, specialiai tam vakarui parašė humoristinį eilėraštį, kad klausytojai savo spėjimuose susipainiotų, o Ant. Gustaičio buvo paskaitytas vienas grynai lyrinis eilėraštis, kurio autorių svečiai tikrai nelengvai įspėjo. Minėtame str. praleistieji autoriai šia programa yra nuširdžiai atsiprašomi.

Antras str. netikslumas - paskelbtas subatvakarių rengimo komisijos nepilnas sąstatas. Iš tikro ją sudaro Just. Vaičaitis (pirm.), dail. Vikt. Andriusis, Vl. Mickūnas, Ant. Vilėniškis ir St. Santvaras. Just. Vaičaitis su St. Santvaru daugiau rūpinasi subatvakarių programomis, o Vl. Mickūną, Vikt. Andriųšį ir Ant. Vilėniškį slėgia visi kiti subatvakarių rengimo rūpesčiai.

Amerikiečių ir lietuvių koncertas So. Bostone

Bostono lietuviai kviečiami nepamiršti, kad kovo 20 d., 3 val. po pietų So. Bostono Aukšt. Mokyklos auditorijoje, Thomas parke, yra rengiamas įdomus kamerinės ir vokalinės muzikos koncertas, kurio programą atliks žinomi Bostono muzikai amerikiečiai ir Šv. Petro parapijos choras, vad. komp. Jer. Kačinsko. Koncerte bus pirmą kartą atlikta eilė dar negirdėtų dainų ir kt. muzikos kūrinių. Koncertą rengia Lietuvių Bendruomenės Bostono sk. valdyba ir The Institute for Progress in Music.

VARDAI IR DARBAI

JUOZAS ZILVINAS

• V. Mykoliaičio-Putino romaną "Altorių šešėly" pereitų metų pabaigoje išleistas Lenkijoje. Knygą į lenkų kalbą išvertė Lau-Gniedovska.

• Emilija Kieilienė, prieš keletą mėnesių iš Lietuvos atvykusi pas savo vyrą į Chicago, vienai leidyklai rašo: "Aš esu neseniai atvažiavusi iš Lietuvos ir nepaprastai džiaugiuosi čia radusi lietuvišką spaudą, lietuvišką knygą. Jau daug esu skaičiusi puikių knygų, kurių Lietuvoje nėra. Nuširdžiai linkiu, kad visi lietuviai įsigytų čia leidžiamas knygas ir remtų jų leidyklas".

• H. Kairiūkštytė-Jaciniene Lietuvoje laimėjo meninių atvirukų konkursą; dailininkės atvirukai sukurti lietuvių liaudies ornamentinės tapybos tradicijomis.

• Arbit Blatas, iš Lietuvos kilęs dailininkas, Hirsch-Adler galerijoje New Yorke kovo mėn. pradžioje išstatė savo naujusius kūrinius.

Dailininkas, po studijų Berlyne ir Paryžiuje, jau su pirmąja savo paroda New Yorke 1934 metais pripažintas iškiliumi menininku. Jo darbų yra įsigiję New Yorko Metropolitan, Whitney ir Modern Art, Paryžiaus Jen de Paume, Jeruzalės, Tel-Avivo, Beaux Arts de Lausanne ir Kauno muziejai bei eilė kitų kultūrinių įstaigų įvairiuose kraštuose. Daugelį metų praleidęs Paryžiuje, Arbit Blatas suėjo į glaudžius santykius su tokiais dailės milžinais, kaip Picasso, Soutine, Vlaminck ir kitais. Jis palaiko ryšius ir su lietuvišiais dailininkais. Associated American Artists, Inc. New Yorke, organizacija, kuri jau daugiau kaip ketvirtis šimtmečio amerikiečiams patiekia iškiliumi dailininkų grafikos kūrinius-originalus, į šių metų vasario mėn. katalogą, šalia kitų vienuolikos dailininkų, įtraukė ir Arbit Blato dvi litografijas: Zizi ir Mime.

• Jonas Šimkus, tarybinis rašytojas, savo nuomonę apie tarybinę televiziją pareiškė Literatūroje ir Mene: "... susidarė nemalonus įspūdis, jog (Vilniaus televizijos) studija stengiasi iš žiūrovų vogti laiką. Tai kartojasi vakaras iš vakaro. Pvz., kai transliuojamas spektaklis ar koncertas, yra pertraukų, tačiau jų metu televizoriaus ekrane dažniausiai matoma tik balta užuolaidėlė... Per daug laiko eikvojama ir keičiant programos punktus... Retai parodomi aktualesni ir geresni filmai... Liaudies ansamblio koncertai per televiziją būna retenybė... Gerbiamieji studijos darbuotojai, gerbkite žiūrovą!"

• Andrius Kuprevičius, kovo 6 d. New Yorko Town Hall koncertavęs pianistas kartu su Vytauto Marijošiaus diriguojamu Symphony of the Air orkestru, susilaukė palankaus didžiosios amerikiečių spaudos įvertinimo. Du įtakingieji dienraščiai - The New York Times ir The New York Herald Tribune - ypatingai gražiai atsiliepė apie mūsų žymųjį pianistą. Tai buvo antrasis A. Kuprevičiaus koncertas New Yorke.

• Vytautas Žemkalnis, pereitais metais iš Australijos į Lietuvą grįžęs architektas, Kauno miesto statybos klausimais įvykusioje architektų konferencijoje pareiškė savo nuomonę Kauno senamiesčio rekonstrukcijos reikalu. Esą, "architektai turėtų sudaryti senamiesčio gyvenamąsias geresnes gyvenimo sąlygas, duoti daugiau šviesos, oro, pagerinti sanitarinę būklę; būtų tikslinga išgriauti ir kvartalų viduje esančius ūkinius pastatus".

Patikslinimai dėl kompozitoriaus

J. Gaidelio premijos

Neseniai Dirvoj buvo paskelbta, kad komp. Jul. Gaidelis yra laureatas. Tas pranešimas buvo nepilnas, be to, netikslu, kad premija buvo laimėta Brooklyne, N. Y. Iš tikro, komp. Jul. Gaidelis dalyvavo Brookline Bibliotekos Muzikos Sąjungos skelbtame konkurse, o Brookline yra vienas turtingesniųjų Bostono priemiesčių.

Konkursui praėjusį rudėnį jis pasiuntė savo Trio smuikui, klarnetui ir valtornai. Rankraščių konkurso rengėjai gavo 18. Geriausiu iš tų 18 kūrinių pripažintas komp. Jul. Gaidelio Trio.

Įdomu, kad konkurso Jury komisiją sudarė visoje Amerikoje ir už jos ribų žinomi muzikai: Bostono Universiteto kompozicijos prof. Mr. Malloy Miller, M. I. T. prof. Gregory Tucker ir Harvardo Universiteto prof.

Arbit Blatas: Mime (litografija)

Būrys clevelandiečių neolituany, dalyvavusių Čiurlionio namuose Vasario 16 minėjime. Pirmoj eilėj: L. Mustelkytė, R. Sadauskas, D. Mackevičiūtė, A. Modestavičius, V. Palukaitis, N. Grybauskaitė, Toliau matyti: A. Garlauskas, R. Mackevičiūtė, E. Modestavičius, P. Morkūnas, O. Čyvaitė, J. Dulieba, B. Augustinavičiūtė, R. Mockutė, L. Koklytė, D. Bružaitė, A. Gasparaitis, R. Sakalas, V. Stankevičius, V. Šlapelis, B. Butkus ir kiti.

Visais apdraudos reikalais, kaip automašinių, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraitis į atstovę Clevelande Paulina Mozuraitis-Bennett, HI 2-4450